BA

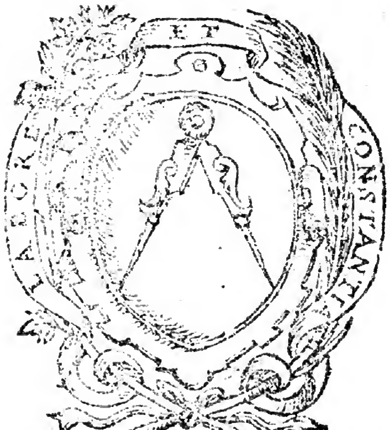
NA

B22n
R

QVADRIGA AVRIFERA,

Nunc primùm à NICOLAO BARNAVDO à Criſta-arnaudi Delphinate Gallo philoſopho & medico in lucem edita.

NIHIL SINE NVMINE.

Ex Officina Plantiniana,

APVD CHRISTOPHORVM RAPHELENGIVM, Academiæ Lugduno-Bat. Typographum.

cIↃ. IↃ. IC.

PSAL. XL.

Beatus ille qui fauore & gratia
Non nititur mortalium,
Qui pleniores, viribus, potentiæ,
Auroq́; præfidunt ſuo;
Sed in Deo ſpem figit omnem & collocat,
Ac Numen ipſius canit.

Domino Illuſtriſſimo, & Magnanimo

D. HENRICO-FREDERICO

Comiti Naſſouio, magni

GVILELMI PRINCIPIS

Auranciæ filio,

*Domino perpetua obſer-
uantia colendo.*

DEVS optimus max. omnium creator, rector & ſummus Dux, in cuius manu eſt delere, & ſtatuere Reges, quique Regna, & imperia mutare nouit, tot & tanta hac noſtra tempeſtate nos videre iuſſit præclara facinora, vt ne quidem à mundi exordio (taceo primum illum Dei iudicio ſubmerſum orbem, cuius forſan improbitas inferior noſtra fuit) ſimilia ab hiſtoricis prodita vſquã reperiri poſſint. Hinc fit, per-Illuſtris Comes, quoties magnum illum, æternâ memoriâ di-

gnum GVILLIELMVM parẽtem tuum; quoties maximum MAVRITIVM fratrem, Martẽ alterum, quem Deus ſua bonitate quàm diutiſſimè ſoſpitet, oro; quoties item huius potẽtiſſimæ Reipublicæ confœderatarum prouinciarũ iacta iam aliquot annis libertatis prudentiſſimæ fundamenta, & ad hunc vſque diem terræ mariſq́. progreſſus, ſub prudentiſſimis Ordinum Senatoribus ampliſſimos, video: toties mihi videre videor ſciſſum iam, & in partes diſſectum Hiſpani vetus & malè aſſutum pallium. Cumq́. te tandem alterum Solem orientem intueor, Solomonem te futurum alterum, prudentiſſimum nempe & pacatiſſimũ heroëm, Batauo-Gallũ, quem Deus ſua prouidentiâ tanto genere ſatum, tanta Heroïna partũ & educatum, hiſce bellis exactis, ſumma quiete, & tranquillitate parta, tandem

dem aliquando cis, aut trans mare florẽtibus Ordinibus alicui magnæ Reipub. (cui ne Venetorum quidem illa potentiſſima æquari poſſit) ad gloriam ſanctiſſimi nominis ſui, & Chriſti veræ Eccleſiæ fomentum, præfecturus ſit. Hæc me iuuant crepidere, quas hac tua iuuenili ætate mi-cantes, cùm in Chriſtianiſſimi Regis aula, tum vbique ſpargis candoris, probitatis, & Chriſtianæ pietatis ſcintillas. Perge igitur, Deo grate Comes, & ſemper cogitans magnas arbores diu creſcere, vna hora exſtirpari, cum Dauide aduerſus Saulem Dei opem implorante, dicito: (verè dico, & ex animo)

Te ſuſpicio ſolum pater, Pſal. v.
Vno repono ſpem vniuerſam in te meam,
Et omne præſidium mihi.
Nam diligentem me diem ne vnum quidem
Videbis intermittere,
Quin te precer diluculò fluentibus
Per ora ſicca lacrimis,
Surgentéque aurora, omnibus cùm libera eſt

 Humana

Humana mens curis, tuum
Orabo numen, magni & oculis ſidera
Ad alta ſublatis poli
Auidiſſimè expectabo; clementiſſimus
Quoad feras opem mihi.
Nam cùm tuo niſi caſta, recta, & optima
Placere poſſint Numini,
Spes hæc mihi certiſſima eſt, diutius
Non te eſſe paſſurum, impij
Paſſim vt bonos exterminent, ipſi in tua
Et ciuitate floreant,
Qui ſunt iniqui, & efferi, inſignes nota
Omnique turpitudinis.

Hoc ſi feceris, ſanè beatus, ſanè fælix futurus, ſpem quam de te mecum plerique omnes conceperunt haud fraudaueris. Itaq. vt deinceps frontem, magis magiſque exporrigas, vtq́ue diutius, & tutius ſub Dei manu bene valere poſſis, tibi magni GVLLIELMI filio dico, dedico, QVADRIGAM AVRIFERAM, cuius prima Rota (cæteræ aliis dicatæ) ſola tota tua eſt. Hæc inquam, cùm licuerit eam luſtrare, tot & tanta valetudinem & præcipua naturæ mira-

miracula expectantia paucis tibi aperiet, quæ vix ingenti verborum mole, explicari ab aliis poſſent. Recipe igitur hoc munuſculum generoſa qua ſoles fronte, & me inter tui addictiſſimos numerare perge. Tu Deus opt. Max. qui

Solus ſalutem, ſolus ô dulciſſime Pſal. 3.
Pater bona omnia ſufficis,
Solus colentibus piè numen tuum
Æterna donas gaudia,

ſerua hanc Principe viro ſatam plãtam, eamq́ue perpetuò ſpiritu tuo ducito, & quod de ea prædixi perfice, per filium tuum vnicum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen. Lugduni Batauorum die VI. Iulij CIↃ. IↃ. IC.

Per-Illuſtris magnanimitatis Tuæ
addictiſſ. & deditiſſ. ſeruus

NICOLAVS BARNAVDVS
medicus Delphinas Gallus.

Candido Lectori.

TRADIDI *ante paucos menſes euulgandã* TRIGAM CHEMICAM *in qua nihil à me præterquàm* LAMBS-SPRINGK *Germanici ſcripti verſio Latina, & quorundam verſuum chemicorum, lapidis elucidatio non inconcinna, reliqua antiqui philoſophi Galli ſunt. Nunc* QVADRIGAM AVRIFERAM *promo, in qua ne verbum quidem vnum à me profectum. (Quid enim, quæſo, in hac metallorum philoſophia excogitare, dicerévе vnquam poſſem, quod dictum non fuerit prius, & ita actum, vt aiunt, agere.) Itaque totum vtut ab auctoribus prodiit nihil addito, vel deleto in lucem emitto: idq; maximè in Gallorum, Anglorum, Germanorum, Italorum, Polonorum, Bohemorum, Boruſſorum, Suecorum, & ad miraculum natorum Batauorum, & Regionum confœderatarum philoſophorum. Quorum omnium regna, ditiones & agros, Dei beneficio, medicinam faciens aliquoties luſtraui, & cùm non paucis philoſophis mihi notis ſtudia mea contuli. In horum omnium gratiam. (Parce Hiſpane, cuius regnum & vidi; & ante quadraginta annos luſtraui, ſi hîc tibi nihil ſeritur, nec metitur. Naues*

habes

habes auriferas multo tuo & indorum ſanguine partas, tibi hac non opus eſt quadriga: citò nauibus vtere tuis, interea dùm tibi licet.) In aliorum, inquam, bonorum virorum ſinum prodo, trado quatuor has rotas. Vos candidi, & Deo nati viri conſcendite, & fructum ex rotis, in rotis, per rotas, & cum rotis, Dei ſpiritu in medio cordium veſtrorum inhabitante, colligite ampliſſimum. Quòd ſi quibus hæc quadriga ſatis non faciat, (ſuficiunt autem intelligenti pauca) equos morentur & aurigam, qui eos ad ſummum muſarum chemicarũ Parnaſſum, at non ſine numine, deducent. Hos ego, Deo fauente, parabo, &, ſi Principibus placuiſſe viris hæc videro; breui emittam. Meminerint intereà quibus ex animo negotium cecimerit, ſi eo abutantur rem illis futuram cum ſummo illo lapide, Dei filio Ieſu Chriſto, qui cùm venerit, (exſpectatur autem propediem ſummo cum gaudio à piis) cum gloria ſua, & omnes angeli cum eo, & ſedebit ſuper thronum gloriæ ſuæ, & cogentur coram eo omnes gentes, ſeparabit vos alteros ab alteris, vt paſtor ſeparat oues ab hædis, iis dicet, qui ad ſiniſtram erunt: Maledicti abite à me in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo, & Angelis eius. Eſuriui enim, & non dediſtis mihi quo veſcerer: ſitiui, & non dediſtis mihi potum: hoſpes eram, &

non collegiſtis me: nudus, & non amiciuiſtis me: ægrotus, & incarcere eram, & non inuiſiſtis me. *Meminerint inquam, (ne cum fatuis virginibus ſerò ſapiant) his eximiis Dei donis vti ad Dei gloriam, Eccleſiæ Chriſti decus, & proximi cuiúſvis; ſed maximè fidelium auxilium. Hoc vt faciant, cum Dauide rogent:*

Inſtitue me quæſo Deus
    Supreme doctrina tuæ
    Legis ſacroſanctæ, ac eam
    Omni tenebo tempore.
Eam mihi prudentiam
    Præbe, tua hæc qua intelligam
    Decreta; & impiger tibi
    Obtemperabo iugiter.
Tandem, pater dulciſſime,
    Arctam in viam me ducito,
    Quæ ducit ad regnum tuum.
    Quo nil mihi eſt optatius.

His paucis bene te valere cupio, candide lector, tuíſque ſtudiis, vt & meis Deum vt faueat oro. Bene vale noſtri memor. E muſeolo noſtro chemico Lugduni Batauorum menſe Iulio 1599.

Tuus

NICOLAVS BARNAVDVS.

QVA-

QVADRIGÆ AVRIFERÆ
PRIMA ROTA,
Tractatus de
PHILOSOPHIA METALLORVM,
à doctiſsimo & experto viro anonymo conſcriptus.

De Auro.

SOL, cæterorum metallorum princeps, per decoctionem ſuam perfectiſſimam fit totum depuratum, quod arguit ſiccitas pororum, & ſonus inter acutum & grauem. Coccineus igneſcit, & quamuis millies examinatum parilitatẽ, & grauitatem ſuam opulenter ſeruat. Amicatur argento viuo plus cæteris metallis; nõ tantùm quia ſit pars naturæ eius, ſed appetitus ſicci & humidi, huius complexus cauſa eſt. Habet ſal, quod eſt viſcus eius. Ex ſale fit oleum, quod vocant ſulphur philoſophorum. Si eum in calcem diſſolueris, habet ignem, per quem accidit vt nulli miſceatur; quod non eſt proportio cum cæteris. Subſtantia eius, eſt ſpiritus eius; ſed ei corpus accidit cùm in ſale retinetur: à primordio autem ſui ſpiritus habet hoc; & accidit vt omnibus metallis communicet, ſed præcipuè & depuratius cum ære, vt patet ad oculum in diſſolutionibus. Nec ignores à ſanguine Mercurij decocto florem produci, cuius fructus eſt auri ſpiritus.

Niſi animum intelligentiæ ad os meum appoſueris,

fueris, ſtudioſe ſpeculator, fruſtra laborabis. Oportet enim te penitùs rimari & intelligere, quæ demum facturus es, & diligenter ac profundè vnumquodque verbum primi eloquij dirigere. Non enim per parabolas, & ænigmata quæ vidi, & experimento comprobaui; ſed apertis ſcientiæ documentis aperio; quæ niſi appræhendis ſana mente, non deſudes vlterius. neque hoc ſatis, niſi diuina bonitas ſuffragetur.

Mercurius & ſulphur coëundo ſicut mas & fæmina, nedum in metallis, verùm etiam in lapidibus pretioſis generationem faciunt. Sulphur quidem abundè igneum eſt & ſiccum, Mercurius verò humidus. In ventre terræ, & matrice aquæ concipiunt, fitque ex vtriuſque coniunctione quaſi ex ſpermate fœtus, ſiue embryo, qui paulatim nutritur ex puritate Mercurij, fouente ſulphure patre ſuo: ſi quidē vas ſiccum erit, quod eſt locus eius coniunctionis, & bene denſum, & in eo ſulphur multum, multumque decoctum fuerit. Pariet quidem mater florem germinalem, quem vbere ſuo viſcoſo nutriet, & ſe ei totam in cibum vertet fouente patre. Et vbi corpus firmauerit & Sol purus effectus fuerit, aut extenditur in lineam quaſi fluens, aut globatur intra humum in cauerna ſua in maſſam quantuſcunque ſit, aut in minutis granis diffunditur, quod in flore ſuo congerminatum fuit. Et hæc de generatione ſua.

De imitatione artis.

QVOD intra terram perficitur, in arte perfici poteſt motu temporis. Huius te modum docebo,

cebo, idq́ue breuiſſimo tempore, ni defueris. Suſcipe de laboratis naturæ muneribus marem & fœminam, & coniunge ea in genere ſuo, nutriente matre ſua prima, & patre ſuo ſulphure confouente: & deſideratum habebis ſpiritum corporeum, matrem ſuam & fratres in ſe conuertentem, & hoc mediantibus aliis, & aliis modis huc tendentibus.

De Luna.

LVNÆ naturam perſequamur, quæ eſt Solis & ſoror & coniunx; ſimili modo & concipitur, & naſcitur decoctione multa: non tamen poteſt fieri aurum album; ſed cùm non ita perfecto calore nutritur efficitur argentum, & à ventre vitium procedit, quod intelligitur ex ſocietate ſtagni in minæris argenti coniuncta: cumq́ue vas poroſius, vel aliter apertum eſt, ſpiritus originalis exhalat, & euaporat Mercurium; propterea quia calor fatiſcit, & debilior ſit quàm oporteat. Subſtantia eius, eſt ſpiritus eius, ſicut de Sole dictum eſt: igneſcit, & ſonorum eſt; quia in eo deſiccata eſt naturalis humiditas, ideò albet, albedine tendente in rubedinem, quia remota eſt humiditas. & ſi plus fuiſſet decoctum, ignis in eo feciſſet impreſſionem, quam in fructibus calor Solis impingit albedini. Humiditatis ſuæ priuationem indicat rubor dominantis caloris imperium ſignificans; & ſi conſocietur accidit ei ſerenitas, quæ eſt albedinis ſubiectum, quemadmodum rubedinis albedo. Propterea ex Luna fit color cæleſtis, ſi per poros humiditatis ſpiritus, & non humor introierit. & is color eſt ſal eius, ex quo deſcendunt lapides pretioſi. Nigredo autem quæ in Luna eſt,

eius

eius denotat commutationē; ſicut in ære color a-
rious argenti ſocietatem demonſtrat. Ex iis duobus
fit vnius generatio, ſi diſſolutio & coniunctio præ-
cedant, & inter cætera metalla Soli aſtant.

De ſtanno.

STANNVM eſt metallum molle, inconſtans, & ignitionem non patiens. Natura cogitauit aurum, vel ſaltem producere Lunam; cuius conceptionem lineæ quædam aureæ & argenteæ in eo apparentes comprobant: ſed vitio vaſis, & paternæ ſubſtantiæ impuritate, defecit calor, vnde digeſtum nutrimentum parentum non recepit. Propterea vides in eo quandam albedinem ſubnigram, maculoſæ & non euaporatæ humiditatis. Signum ſentis quoque raucum, & in lamina ſtridorem ſuæ cruditatis: propterea indicium non ſuſtinet, quia humor ille non deſiccatus euolat, ſecum trahens quicquid eſt maternum, paterno remanente, quod experimento probatur. Subſtantia Iouis eſt ſpiritus non fixus diſſolubilium parentum ſpoliis, & indigeſto nexu compoſitus, malleabilis tamen, propter ſui ſalis viſcoſitatem. Accidit autem ei ceruſa, quæ eſt flos albedinis, vt in plumbo minium, ex quibus lapides pretioſi natura, & arte ſimul operantibus, habet & ſal, quod æquat niuem, de quo oleum ſtans ſuper ignem, cuius virtus eſt mirabilis in opere ſui magiſterij.

De plumbo.

HERMES, Geber, & Raimundus mira de eo narrant, aſſerentes occultum ſuum auru

ſe. Sed aperiam tibi quid intellexint philoſophi. hunc ſatis ſit te ſcire cauſam eius rubedinis, quæ eadem eſt, quam de ſtanno in cauſa albedinis attuli. Eſt autem ponderoſius, dulcius, & eius ſal eſt quaſi Topacium, de quo & ex quo fit oleum nobile ad lapides pretioſos.

De Ære.

Æs eodem conceptu, & vitio vaſis vnde calor euaneſcit, non decoctum eſt ad perfectionem. Sed quæri poſſet, ſi eadem ratio in conceptione omnium militat, cur diuerſitas eſt in metallis? & hæc ratio aſſignatur, quoniam ſulphur non decoctum commixtionem habet cum Mercurio, cuius rei probatio eſt viriditas ab ære effuſa ſemper: cùm in Luna decoctius ſit quàm in ære. Primus autem gradus humiditatis eſt nigredo: ſecundus viriditas, vt in Luna & Venere cernitur. Conſeruantur tamen in Venere fila conceptionis, quæ ſunt auri ſpiritus, qui ex ære colligitur, & fit magis nobilis quã in auro, quia magis eſt conſummatus in humiditate ſulphuris quàm in auro, ſed difficulter colligitur, cùm non ſit in maiori cohærentia quàm aër: in cæteris verò æris ſubſtantialibus non eſt ei ſubiectum. Eſt etiam in eo quædam pars Lunæ, quæ colligitur in diſſolutione ſua circa vitrum, tanquam pellis oui, quæ eſt argentum puriſſimum; habet eundem loco ceruſæ, ex quo fit ſal, & oleum, de quibus adiuncto auri ſpiritu, fit Elixir tingens Lunam, ſed & lapis Smaragdi, qui eſt Elixir nobilius præparatur.

De ferro.

FERRVM ex ſulphure aduſto conceptum in ventre matris Mercurialis,non tamen proportionaliter decoctum, quia defecit nutrimentum à matre ſua; poſt conceptioně enim non affuit Mercurij ſubſtantia, ſed ex ipſo ſulphure nutritum eſt. Eius rei argumentum eſt difficultas fuſionis,& deſpumatio croci,quæ parumper,niſi concremaretur, ferrum totum deuoraret; & ignitio ferri ſcabioſa, eſt indicium multi ſulphuris, & pauci Mercurij. Accedit ei dulcedo ex cornu ceruino præparato, ita vt filum ex eo trahi poſſit. ex eo ipſo crocus habetur,à quoMercurius multi valoris ad perfectionem pretioſi lapidis, & præcipuè Adamantis fit, etiam oleum ex ipſo tingens. De omnibus paulatim.

De natura duorum ſpirituum metallorum ſulphuris, & Mercurij,ex quibus etiam lapides pretioſi procedunt; & primò de ſulphure.

SVLPHVR eſt ſpiritus naturæ generatiuæ,agens in humido ſibi conuenienti,conuenientibusSolis,ſeu ignis fomitibus temperatis: cuius ſubſtantia eſt incombuſtibilis, ſtans ſuper ignem, & tingens filios ſuos. Et hæc diffinitio eſt longè aliena à corporeo illo ſulphure combuſtibili, & malè olenti, fœdante omnia metalla, contrariamque naturam metallorum procreante. Hoc autem quod extraneum, eſt proprium eſt ad fomitem.

De Mercurio.

MERCVRIVS eſt vxor ſulphuris capiens ab eo impręgnationem fœtus, quoniam humidum eius proprium eſt procreationi metallorum, & conceptui mutuo in ventre ſuo. Mira de ipſo dici poſſent: ſed oleum ſulphuris, & aquam Mercurij reſeruamus; ſine his enim non dicuntur ſpiritus ad artem iſtam aliquid valere, quòd arſenicum, ſal armoniacum, atramenta & ſimilia ad vanitatem pertinent, non ad artem; ex eadem enim ſpecie, generantur eædem ſpecies ſeu ſimiles.

De diſſolutionibus, & coniunctionibus.

DISSOLVTIO & coniunctio fit in metallis, ſicut in animalibus per coitum maris & fœminæ, in ventre matris, & in thalamo patris. Sol & Luna bene coëunt, in coitu putrefiunt, in putrefactione generant, ex germine flos, ex flore fructus, qui conuertit Mercurium in mille millia, & ſanat ægros faciens in homine mirabilia. Si neſcis diſſolutiones & coniunctiones, & quomodo reges eas, diſce ab agricolis ſeminantibus triticum.

De ferro & ære.

HAVD æris alia coniunctio cōdecens, non autem fit coniunctio ſine diſſolutione, & è conuerſo; & ita eodem modo generant, & concipiunt, & nutriunt fœtum; ſi tamen nutrimentum ſit nobilioris ſpeciei.

De ſtanno, & plumbo.

PLVMBVM eſt mas, ſtannum verò fœmina, & ipſi ſimili modo diſſoluuntur, & eorum fructus pariter diſſoluuntur, & coniunguntur, & potentes fiunt ad omne magiſterium.

De multis aliis, quæ ſimili materia procreantur.

CORALLVS rubeus, & albus cùm ſit metallicæ ſpeciei, vt & aurea, & argentea marcaſſita, & alij lapides pretioſi. Si cognoſcere poteris conuenientes commixtiones facies de ipſis Elixir mirandum, quòd apti nati ſint in ſua natura generationem plus ſe nobiliorem facere.

De tranſmutationibus metallorum.

De Luna, vt fiat Sol.

HOC eſt in Luna primum vt fiat Sol, ſi cum oleo ſulphuris, quod eſt retinaculum fugitiuorum, poſueris in vaſe vitreo bene clauſo, cum fermento Solis, de quo docebimus, & calamita, & ſtorace per menſem, decocta cum lucerna ſubtus verberante, compoſito furnello, ne calor euaneſcat: ibi enim Luna graueſcet dulceſcet, & colorem Solis cum tota ſubſtantia recipiet.

De Marte.

FERRVM ſi dulceſcit in cornu ceruino diſponitur, cum fermento Lunæ, ad Lunam. Practica autem huius negotij conſiſtit in decoctione ipſius

in

in aqua ſua, propter ſulphur combuſtum quod in eo, quòd facit difficilem Solutionem. Et in aqua combuſtio ſulphuris fit humoroſa, vnde accipit dulcedinem, & fuſionem, & faciliùs quàm cætera metalla recipit fermentum.

De ære.

ÆS de quatuor qualitatibus Lunæ, habet duas, dulcedinem, & ignitionem: deficiũt color, & conſiſtentia. Ad conuertendum ipſum in Solem, vel Lunam, oportet primo vt ipſum facias ſiſtere, deinde per occultam calefactionem, viriditatem ſuam in albedinem conuertas, ſic fit de herbis. Practica eſt, vt conſiſtentiæ addas de viſco ipſius metalli, quod fit ex ſale eius, & conſtabit ad faciei viriditatem, nec vnquam diſſiliet per plumbum nigrum, quod eſt ergo capite.

De plumbo.

PLVMBVM coque in furno reuerberationis, & dum incipit rubefieri imbue eum fermento auri, & volue virga ferrea, & paulatim & guttatim imbibe: deinde habeas ſuccum portulacæ marinæ, ſaponariæ, & Lunariæ, ſuperfunde: & erit aurum optimum & ſplendens. & hoc eſt magnum, & præ cæteris ſecretum eximium.

De ſtanno.

STANNVM conuertitur in Lunam, ſi eodem modo poſueris in furno, & fermentaueris, & ſuperfuderis ſuccum prædictum: item ſi coxeris cum oleo Lunæ, ſulphuris, & ceruſa per menſem,

quod ſit mirabile mixtum, habebis Lunam optimam. Item ſi aquam Talci & Lunæ ſuperfuderis in furno magni caloris, habebis Lunam optimam.

De oleo ſulphuris.

OLEVM ſulphuris fit cum aqua prima metallorum, per calorem vterinum & ſuauem, in ventre clauſo per diem & noctē. Et videbis oleum ſupernatans quaſi liquorem auri diſtillati incombuſtibile. Et hæc eſt ſubſtantia & forma vera viui ſulphuris, nec aliud dicam tibi in materia iſta, nam hoc eſt ſecretum.

De aqua Talci, & Lunæ.

AQVA Talci & Lunæ fit in ventre equi, ex pulueribus eorum calcinatis per nouem dies, & fiunt mixtim. Et ſi ſciueris calcinare diues eris. Et hæc aqua Talci & Lunæ valet plus quàm aurum obryzon, quia decorat facies mulierum ad ſummum nitorem.

De perlis.

Ex aqua prædicta fiunt perlæ, mixtæ ceruſa inſtar pilularum, decoctæ in ſucco Heſperidum malorum, ſi digerantur in gutturæ columbarum.

Laus Creatori altiſſimo.

Nobiliſſi-

Nobiliſſimo, & Magniſico

DOMINO

D. EDVARDO DEYER

Regij ordinis Angliæ Cancellario meritiſſimo,

Domino perpetuò obſeruando.

CVM annos iam aliquot in lucẽ prodierint axiomata quædam philoſophica, à Bernardo Penoto à portu Doctore medico, amico meo obſeruando, è libro duodecim portarum Georgij Riplei, doctiſſimi philoſophi Angli, collecta, & compeniſſem quædam, ad rem maximè facientia, in iis deſiderari: operepretium exiſtimaui, integrum illum auctoris librum, qui apud me iam diu delituit, qua par eſt fide, & obſeruantia, tuo nomini (qui omnium philoſophorum in Regno Angliæ, vt cætera regna taccã, facilè primas

 tenes)

tenes) dicare, & tuo clypeo tutum typis tradere, & euulgare. Hunc ego, ideò librũ ſecundam in hac QVADRIGA rotam ſtatui, vt, qui velint, primâ rotâ, quam præfixi, (quæ geneſin metallorum, mutuum eorum congreſſum, & tacitas vires paucis explicat) perlectâ, in hoc iſto libro integrum opus non ſemel cautè repetitum, & ordine digeſtum reperiant. Accipe igitur, vir Nobiliſſime, Magnifice Domine, hoc, non meum ſed Anglicum, ne dicam Angelicum & philoſophicum opus, qua ſoles candida manu; beneq́ue diu, & fæliciter vale, ampliſſime Domine, & me tibi deditiſſimum amare perge. Lugduni Batauorum 15. menſis Iulij 1599.

Magnificentiæ tuæ ampliſſimæ deditiſſimus

NICOLAVS BARNAVDVS.

QVA-

QVADRIGÆ AVRIFERÆ SECVNDA ROTA.

GEORGII RIPLEI,

philoſophi doctiſſimi Angli, ordinis canonici regularis Brittlintonenſis,

LIBER DVODECIM PORTARVM

nequaquam mutilus, ſed integer.

Prologus ipſius Libri.

O LVMEN *incomprehenſibile, glorioſum in maieſtate, cuius radiorum claritas offuſcat noſtra lumina. O vnitas in ſubſtantia, & triplex in Deitate, Hierachij iubilei gratulans glorificatio. O miſericors, animorum purificatio, & pura perpetuatio, ex occurrentibus periculis qui nos eripis benignè ex hac turbulenta valle vanitatis cælo infers. O potentia & ſapientia, ô benignitas inexplicabilis, ſuſtine me quotidie, ſisq́; meus gubernator, vt numquam tibi vita mea diſpliceat, ſed potius tibi obediam tanquam fidelis profeſſor. In meo principio (bone Deus) audi preces meas, virtute tua gratiæ adauge voluntatem meam: da ſimul vt poſſim voluntatem tuam abſoluere. O ſcrinium excellens & abundans omni theſauro, tu es à quo omnis bonitas largiſſimè manat ad homines, atque ad quamlibet creaturam. Digneris igitur tueri opus tuæ potentiæ dextræ, ne tempus noſtrum in vita teramus inutiliter. Concede ſine fraude, vt victum nobis comparemus, ne in periculum grande peccatorum incurramus. Et quandoquidem nos tua de-*

cauſa renunciauimus noſtræ voluntati, mundo & concupiſcentiis eius. tanquam proprium & ſpontaneum profeſſorem me recipe: cùm ex te ſolo dependeat noſtra fiducia tota, vlterius non poſſumus: nos tibi ſubmittamus oportet. Occultos tuos theſauros dignare nobis detegere. Oſtende nobis tua abſcondita, nobiſque ſis benignus. Inter alios qui te profeſſi ſunt, me ipſum offero cum humili ſubmiſſione orantem, vt tuus ſeruus poſſim eſſe, vita integra non aliena à mea profeſſione, ordinis canonici regularis Brittlintonenſis. Deprecor te Domine vt mihi velis ignoſcere, famulis tuis fidelibus ſi tua ſecreta aperuero.

In principio cùm creaſti omnia ex nihilo, ſphæricum opus & obſcurum ex confuſo chao, te auctore, non ſine miraculo fuit fabrefactum, in ſe continens omnes res promiſcuas, quod ſex dierum ſpatio fuit diſcretum, vt Geneſis apertè teſtatur. Tum cœlum & terra facta ſunt tuo verbo, tua voluntate atq. potentia; ex vna maſſa confuſa creata ſunt omnia quæ nunc ſunt: ſed antea tanquam creator eras in gloria, nunc es, & eris ſine fine proculdubio; animæque purificatæ ſurſum ad tuam beatitudinem venient. Hoc principium vnum eſſe poteſt ad declarationem noſtri benedicti lapidis. Nam quemadmodum ex vna maſſa creata ſunt omnia, ſic in noſtra practica hoc ipſum debet eſſe: nam omnia noſtra ſecreta ex vna oriuntur imagine. In libris philoſophorum, ſi cui lubet videre, noſter lapis appellatur Microcoſmus, vnus & trinus Magneſia, atque etiam ſulphur & Mercurius à natura proportionatus.

Sed aliqui admirantur neque id ſine cauſa, & attoniti ſunt de re tam admiranda, quid ſit noſter lapis;

lapis; cùm philoſophi dicant iis, qui perpetuò illum quærunt, volatilia & piſces eum ad nos deferre, vnumquemque noſtrum habere, eum, & in quolibet eſſe loco, in te, in me, in qualibet re, tempore, & ſpatio: ad hoc reſpondeo Mercurium hunc eſſe profectò, ſed non vulgarem, vocatum argentum viuum nomine, verum Mercurium ſine quo nullum exſiſtens eſſe poteſt. Omnes philoſophi memorant, & dicũt hoc ipſum. Quare philoſophiæ rudes immeritò nos accuſant, affirmantes nos hunc celare: ſed magis culpandi ſunt ipſi, qui cùm indocti ſint, ſeſe tamen philoſophiæ immiſceant. Itaque, niſi tu Mercurium noſtrum rectè noueris, in quo ſit, & vbi eum quærere debeas, caue ne hoc opus in manus aſſumas: nam philoſophi deludunt ſtultos blandis verbis. Sed ſi me audieris, ego te reuerà docebo, quis ſit ille Mercurius tibi maximè vtilis, nec te quicquam hac in re celabo.

Propinquius inuenitur in quibuſdã rebus quàm in aliis; animaduerte igitur quod tibi ſcribo, nam ſi numquam ad eius cognitionem perueneris, hoc mihi non imputabis. Ego profectò te docebo, vt intelligas Mercurios eſſe tres, qui ſunt claues ſcientiæ, quos Raimundus ſua menſtrua vocat, ſine quibus nihil rectè fit: ſed duo iſtorum ſunt ſuperficiales, tertius eſſentialis Solis & Lunæ, quorum proprietates tibi ſincerè declarabo. Et Mercurius aliorum metallorum eſſentialis, eſt noſtri lapidis præcipuum materiale. In Sole & Luna noſtra menſtrua non ſunt conſpicua viſui, nec apparent niſi per effectum. Hic eſt ille lapis quem intelligimus, ſi quis noſtra ſcripta rectè intelligat. Eſt anima & ſubſtan-

tia ſplendida Solis & Lunæ, ſubtiliſque eorum influentia per quam terra recipit ſplendorem. Nam quid aliud eſt aurum & argentum, inquit Auicenna, quam terra munda alba, & rubea. Tolle ab ea præfatum ſplendorem, & tunc terra erit parui momenti. Totum compoſitũ vocamus noſtrum plumbum. Qualitas ſplendoris à Sole, & Luna prouenit, atque in ſumma hæc ſunt noſtra menſtrua.

Corpora perfecta cùm primo naturaliter calcinamus: ſed nullum corpus immundum, ingreditur excepto vno, quod vulgariter vocatur à philoſophis Leo viridis, quod eſt medium coniungendi tincturas inter Solem & Lunam cum perfectione, quemadmodum Geber ipſe teſtatur. Cum ſecundo, quod eſt humiditas vegetabilis reuiuificãs quod priùs erat mortuum, ambo principia materialia debent ſolui, & formalia, alioquin parui eſſent momenti. Hæc menſtrua itaque noſcas, tibi dico, ſine quibus nec vera calcinatio poteſt fieri, nec naturalis diſſolutio. Cum tertio, quod eſt humiditas maximè permanens, incombuſtibilis, & vnctuoſa in ſua natura Hermetis arbor in cineres comburitur. Hic eſt noſter naturalis ignis certiſſimus, noſter Mercurius, Sulphur, noſtra tinctura munda, noſtra anima, noſter lapis eleuatus cum vento, in terra generatus. Hæc animo reconde tuo. Hic lapis, audeo tibi dicere, eſt vapor potentialis metalli, hunc quo pacto acquiras oportet te eſſe cautum: nam inuiſibile profecto eſt hoc menſtruum, quamquam cum ſecunda aqua philoſophica per ſeparationem elementorum, poteſt apparere ad viſum in forma aquæ claræ. Ex hoc menſtruo labore exuberato, atque cum

eo

eo poteſt fieri ſulphur naturæ, ſi ſit naturaliter acuatum, & circulatum in ſpiritum purum: tum cum eo diſſoluere poteris tuam baſim, aut maſſam diuerſis modis, quemadmodũ ex praxi intelliges. hoc propterea ſuo loco declarabo cum multis aliis, ſi Deus conceſſerit mihi ſpatium & gratiam, & ſi conſeruabit meam vitam in ſanitate. Quemadmodũ te docebo, vide vt ſic facias, ac pro tuo primo fundamẽto principali, vide vt intelligas tuas aquas menſtruales: & iam facta calcinatione, augens, non diminuens humidum radicale, donec tua maſſa frequenti ſubtiliatione leuiter fluat, vt cera ſuper metallum: tum ſolue illam cum tuo vegetabili menſtruo, donec habeas oleum inde coloris lucidi, tum eſt illud menſtruum conſpicuum viſui. Oleum extrahitur inde coloris aurei, aut huic ſimile ex noſtro ſubtili rubro plumbo, quod Raimundus dicebat cùm eſſet ſenex multò magis quàm aurum eſſe in pretio. Nam cùm propter ſenectutem vicinus eſſet morti, ex eo fecit aurum potabile, quod illum reuiuificauit: nam ſic ſimul poſſunt circulari, hoc eſt, illud oleum, & vegetabile menſtruum, & ſic arte, & labore exuberari, & fieri per artem lapis cæleſtis, tam igneæ naturæ, vt inde illum vocemus noſtrum baſiliſcum, magnumq́ue magni Elixir pretij: quia quemadmodũ viſus baſiliſci ſuum obiectum necat, ſic occidit iſte Mercurium crudum quando ſuper ipſum proiicitur, in ictu oculi, ita, vt citiſſimè ille Mercurius tingat, ſtabili tinctura. omnia corpora in Solem, & Lunam perfectè, hoc pacto gubernabaſim vtramque, & rubeam, & albam. Aurum potabile hoc modo fit ex auro, non communiter

ter calcinato, ſed ex noſtra tinctura quæ non euaneſcit, ex noſtra baſi extracta cum menſtruo circulato. Sed naturalis ſubtiliatio nihilominus debet fieri, antequàm tuum aurum diſſoluatur. hoc principium ante omnia tibi dictum putato.

Nunc in capita hunc tractatum volo diuidere numero duodecim, & cum debita recapitulatione, ſuperfluas repetitiones ſeponens, ſtudés ſolum modo dare veram informationem tum theoricæ, tum practicæ operationis: ita vt quicunque meis ſcriptis doceri volet, ſuum propoſitũ perfectè conſequatur.

Primùm caput tractabit de naturali calcinatione.
Secundũ de diſſolutione ſecreta & philoſophica.
Tertium de noſtra elementali ſeparatione.
Quartum de coniunctione matrimoniali.
Quintum de putrefactione ſequetur.
Sextum de congelatione albificatiua erit.
Septimum de cibatione conſequetur.
Secretum noſtræ ſublimationis octauum demonſtrabit.
Nonum erit de fermentatione.
Decimo de vera exaltatione paucis verbis agam.
Vndecimo de noſtra mirabili multiplicatione.
Duodecimo de proiectione, & poſteà de recapitulatione. Et ſic huius tractatus erit finis auxiliante Deo, quemadmodũ in animo habeo.

De calcinatione, cum conſeruatione natiui caloris, & humidi radicalis. Porta prima.

CALCINATIO eſt purgatio noſtri lapidis, reſtaurans cum ſuo proprio naturali calore, de radi-

radicali humido nihil deperit, inducens ſolutionem noſtro lapidi imprimis neceſſariam. Philoſophos vt imitemini vos moneo; nolite operari vulgato more, ſulphuribus aut ſalibus præparatis variis modis. Neque enim corroſiuis, aut igne ſolo, aut aceto, aut aquis ardentibus, aut vapore plumbi noſter lapis calcinatur, iuxta noſtrum propoſitum. Quicunque ſic calcinare ſtudetis, ab hac difficili ſcientia reducite manum, donec meliùs noſtram calcinationem intelligatis. Nam huiuſmodi calcinatione corpora deſtruuntur, quæ diminuunt humiditatem noſtri lapidis: nam quando corpora in puluerem exuruntur ſiccum, tanquam cineres, aut oſſa combuſta, huiuſmodi calcinationem nolumus omnino: nam humidum multiplicamus radicale in calcinatione, nihil de eo minuendo. Et pro fundamento noſtræ calcinationis operare cautè, genus cum genere tantùm: nam genus cum genere habet inclinationem appetibilem. qui hoc non nouit, in ſcientia cæcus eſt. hic vagari poteſt, vt caligo ventis agitata, incertus vbinam aliquod commodum reperiat, eò quod non poteſt rectè intelligere noſtra verba.

Iunge genus cum genere, & ſpeciem cum ſpecie, vt æquum eſt. Nam vnumquodque germen reſpondet ſuo proprio ſemini, vir generat virum, brutum brutum. Profectò latiùs tractare non eſt admodum neceſſe, ſed hîc vnum animaduerte, ſi vis obtinere: omnis ſpiritus figitur cum calcibus ſui generis. hoc bene animaduerſo fructum referes. Et nos calcem conficimus vnctuoſam, tam albam, quàm rubeam trium graduum, antequàm noſtra baſis ſit perfecta, liquida vt cera: alioquin nulli

eſt

eſt vſui, idque longo progreſſu, vt philoſophi ſcribunt: annum enim ſumimus, & amplius, pro noſtra exſpectatione, nam minori temporis ſpatio calx noſtræ confici non poteſt, fuſionis capax, cum colore qui non euaneſcit. Quod ad proportionem attinet, oportet te attendere, nam in hac multi decipiuntur; itaque ne opus tuum corrumpas, ſint tua corpora ſubtiliter limata, cum Mercurio, tum æquali proportione ſubtiliata, vnum Solis, duo Lunæ, donec hæc omnia tanquam in pultem redigantur: tum, fac tuum Mercurium, cuius quatuor partes Soli, duas Lunæ iungas vt decet: atque hoc modo opus tuum incipias oportet in figura trinitatis, tres partes corporis, & ſpiritus totidem, & pro vnitate ſubſtantiæ ſpiritualis, vna pars amplius ſpiritus, quàm ſubſtantiæ corporalis. Iuxta Raimundi repertorium iſta vera eſt proportio, ſi cui libet videre. Hoc ipſum meus Doctor mihi oſtendit, ſed tres de ſpiritu Bacchо ſumpſit, pro vna parte corporis, pro qua vigilaui multas noctes, antequam illud percepi. vtrumq. verum eſt, ſume tibi quod lubuerit. Si etiam aqua tua æqualis fuerit in proportione cum terra, calore menſurato, ex his emerget nouum germen, ſimul album & rubeum, in pura tinctura, quod in igne perpetuò durabit, donec viuum mortuum reuiuiſcet, fac itaque trinitatem vnitatis ſine diſſentione. Hæc eſt certiſſima optimaque proportio. Nam quo minor fuerit pars ſpiritualis, hoc facilior erit diſſolutio, potiùs quàm ſi nimia aqua, terram ſubmergeres, quod totum opus deſtruit. Animaduerte igitur lutum figulorum, nec vnquam facias nimis dilutum ventrem, hoc lutum attende quomodo ſit tem-

temperatum, & modum item quo ſit calcinatum, ſemperque hoc in pectore geras, vt numquam tua terra aqua ſuffocetur. Exſicca tuam humiditatem calore temperatiſſimo, iuua diſſolutionem cum humiditate lunæ, & congelationem cum Sole. Tum egiſti.

Sic quatuor naturas in quintam conuertes, quæ eſt omnium perfectiſſima, & temperata. Sed durum eſt, nudis pedibus calcitrare contra ſtimulum ferreum, aut chalybeum exacuatum; quemadmodum multi faciunt inſipientes, cùm huiuſmodi res magnas aggrediuntur, quas nullo pacto intelligunt: in ouis, vitriolo aut ſanguine, quas diuitias arbitrantur ſe illic reperturos, ſi philoſophiam rectè intelligerent, neutiquàm in operatione cæcutirēt, aurum, & argentū vt quærerent extra ſpeciem: nam quemadmodum ignis eſt ignificandi principium, ita certè principium aurificandi eſt aurum. Si tu itaque ſtudes conficere, Solem & Lunam arte philoſophica, ad id nec oua nec ſanguinem accipias, ſed Solem & Lunam quæ naturaliter & prudenter calcinata, & non manualiter nouam generationem foras producunt, augentia ſuum genus, vt omnes res naturales, & ſi hoc verum eſſet, aliquod emolumentum eſſe in rebus non metallicis, in quibus colores reperiuntur aſpectu iucundi, vt in ſanguine, vrina, ouis, & vino, aut in mediis mineralibus effoſſis ex fodinis: attamen neceſſe eſſet eorum elemēta priùs putrefieri, & ſeparari, & cum elementis corporum perfectorum matrimonio coniungi. Primùm igitur tuorum elementorum fac rotationem, & in aquam, terram conuerte ante omnia, deinde ex aqua fac aërem

aërem per leuigationem, & aërem reduc in ignem, tum te magiſtrum vocabo totius noſtri magiſterij ſimul magni, & parui, nam rotam elementorum circumrotaſti, rectè percipiens noſtra ſcripta. Hoc peracto retrorſum reduc tuam rotam, & in aquam conuerte ignem, aërem in terram, aliàs in caſſum laboras: nam hoc pacto ad temperamentum perducitur lapis noſter, quando ex quatuor contrariis naturis vna componitur, poſtquàm fuerint ter circulatæ, & ſic tua baſis erit perfectè conſummata. Itaq. ſub humiditate Lunæ, & ſub temperato calore Solis elementa tua citò incinerentur, & tum magiſteriũ totum conſecutus es. Tum gratias age Deo quòd opus tuum ſit incæptum, nam in hoc habes ſignum verum, quod in nigredine tibi apparebit: Corui caput hoc ſignũ vocamus, & aliqui hoc nominant corui roſtrum, aliqui vocant cineres arboris Hermetis, & ſic id nuncupant pro ſuo arbitrio; noſtrum bufonem, qui è terra ſatiatur aliqui vocant, per quam eſt mortificatus, ſpiritus veneno intoxicatus, aut infectus. ſed habet nomina propemodum infinita, nam ab vnaquaque re, quæ nigra eſt in aſpectu denominatur, donec incipit albeſcere: nam poſt nigredinem cùm lucidum ſit, tum habet nomina iucundiora, ſecundùm res albas ſimiliter & rubeas, ſic ſuas habet denominationes. In primam portam jam intraſti arcis philoſophorũ, in qua habitant, procede prudenter quò poſſis occupare plures ianuas huius arcis, quæ rotunda eſt in modum campanæ, & portas habet adhuc vndecim, vna ſuperata eſt, ad ſecundam nunc propera.

De

De ſolutione, porta ſecunda.

De ſolutione vt loquamur verbum vnum, aut alterū, quæ manifeſtat, quod priùs erat ſubſtractum viſui, & extenuat res, quæ priùs erāt denſæ, virtute noſtri primi menſtrui clari, & lucidi, in quo corpora noſtra, patiuntur eclipſin, & à ſuis duris, & ſiccis compactionibus ſubtiliantur, & in ſuam primam materiam naturaliter retrogradantur, vnum in genere ſunt, in numero non item, cuius pater eſt Sol, Luna verò mater, mediator eſt Mercurius, hi, & non plures ſunt Magneſia noſtra, noſtrum Adrop, & non alij. Nihil hîc eſt præter ſororem, & fratrem, hoc eſt, ſi interpreteris. Agens & patiens, ſulphur & Mercurius, coëſſentialia noſtro propoſito. Inter hæc duo in qualitate contraria, generatur medium maximè admirandum, quod eſt noſter Mercurius, & menſtruum vnctuoſum, noſtrum ſecretum ſulphur, operans inuiſibiliter, violentiùs igne exurens corpora, quouſque in aquam diſſoluantur mineralem, id quod noctem, propter tenebras, & ſeptentrionem vocamus. At nondum, vt arbitror, perfectè intelligis verum ſecretum diſſolutionis philoſophorum, itaque conſulo tibi, vt mea verba concipias ſapienter, dicturus enim ſum tibi ſine fallacia, quænam ſit noſtra ſolutio. eſt cauſa noſtræ congelationis. Nam diſſolutio vnius partis corporalis, cauſat congelationem alterius partis ſpiritualis, & nos diſſoluimus in aquam, quæ manum non madefacit, nam cum terra prorſus in cinerem redigetur, tùm eſt aqua congelata. hoc intellige. Nam cum elementa ſint ita concatenata, quan-

do corpus à prima ſua forma eſt alteratum, noua forma inducitur immediatè. Nam nihil eſt in rerum natura ſpoliatum omni forma. Et ſecretum hîc tibi cupio aperire, fundamentum totius noſtri ſecreti, ſi hoc ignoraueris, nihil aliud quàm perdes operam & impenſas, magnas, & exiguas. Caue igitur ne in errorem incidas: Nam quo maior terræ, & minor aquæ quantitas erit, eò meliùs, & citiùs ſolutionem videbis. Animaduertè vt glacies in aquam reſoluitur, & rectè quidem. Nam aqua erat priùs: eodē modo rurſus noſtra terra in aquam reducitur, & aqua per hanc congelatur in perpetuum. Nam ſecundùm opinionem omnium philoſophorum, omne metallum fuit aliquando aqua mineralis, quamobrem cum aqua rediguntur in aquam omnia. In qua aqua naturaliter ſunt quatuor qualitates repugnantes cum diuerſitate. Subſtantia, in ſubſtantiam, & qualitas in qualitatem conuerti debent, donec diuerſitas ad perfectam vnitatem redigatur. Nam ſcriptura teſtatur, quod cum terra turbabitur, in maris profundum coniicientur montes. Sic quoque noſtra corpora tandem in aquam conuertentur. Corpora enim noſtra, quæ à planetis nomen ſumſerunt, comparantur non ineptè montibus. In profundum itaque Mercurij hæc proiice, ne damnum incurras. Tum pulchrum videbis ſpectaculum totum enim conuertetur in puluerem impalpabilem, quemadmodum coagulum noſtrum naturaliter lac coagulat. Corpora tum primùm ſuam formam amiſerunt, aliaque immediatè inducitur, tum tuas impēſas rectè collocaſti, quod multi alij, licet docti, non aſſequuntur, ignari ſecretorum

rum noſtræ philoſophiæ, vnum propterea verbum addam, nempe ſingula corpora tres habere dimenſiones: altitudinem latitudinem & profunditatem, per quæ continuè circunducetur rota noſtra. Sciens ingreſſus tuos in occidente futuros, vlteriùs procedendo in ſeptentrionem, & ibi luminaria omnino perdent lumen ſuum: nam illic debent manere nonaginta noctibus in purgatorij tenebris abſque lumine: Tum verò quàm primùm curſum tuum in orientē dirige, tranſiens per colores varios & multiplices, & hoc pacto hiems, & ver pertranſierunt. In orientem igitur tuum aſcenſum molire, vbi Sol claro lumine oritur, in æſtate, idque fiet magna delectatione: nam ibi opus tuum perfectè dealbabitur. deinde ab oriente in meridiem aſcende, & ibi quieſcat in cathedra ignea: nam ibi eſt meſſis, hoc eſt, finis operis, ſecundùm deſideriū tuum completi. Tunc lucet Sol cum rubedine in ſuo hemiſphærio, poſt eclipſin in gloria triumphans vt rex, & imperator ſuper Mercurium & metalla. Et in vno vitro hæc omnia debent fieri, ouo ſimili in forma, & bene clauſo; tum debes ſcire ignis menſurā, qua ignorata tuum opus omnino deperdetur. Numquam permittas tuum vitrū eſſe calidius quàm vt poſſis tangere & ſuſtinere manu nuda quandiu lubet, durante tempore ſolutionis, vt philoſophi teſtātur. Attende propterea meæ doctrinæ. Caue ne vitrum hoc, vel aperias, vel moueas vnquam, ab initio vſque ad finē. Si ſecus feceris opus tuū nunquā poteſt perfici. Sic in hoc capite, quod eſt perbreue docui te verā ſolutionē. Nunc ad tertiam portam; nam hæc eſt occupata,

De ſeparatione tertia porta.

SEPARATIO vnamquamque partem ab altera diuidit, ſubtile à groſſo, denſumque à tenui, ſed ſeparationem manualem vt ſeponas vide, ſtulti enim eſt hoc, qui parum inde facit lucri: at in noſtra ſeparatione non ceſſat natura, faciens diuiſionem qualitatum elementalium, vſque ad quartum gradum, donec eæ tranſmutentur omnes. Terra tranſit in aquam in colore nigro, & liuido, & aqua deinde in aërem in vera albedine, Aër in ignem, non ſunt plura elementa, inde noſter lapis efficitur arte delectabilis. Sed de iſta ſeparatione plura ſcribere opus habeo. Separatio vocatur vt eſt apud philoſophos definitio, dictorũ elementorum quadrupla diſperſio. De ſeparatione iſta inuenio ſimilem figuram, quæ apud prophetas extat in pſalmorum codice: Eduxit Deus de petra flumen aquæ puræ, & ex ſaxo duriſſimo oleum copioſè: ſic etiam ex noſtro lapide pretioſo, ſi ſis ſapiens, oleum incombuſtibile, & aquam hauries. Et circa hoc negotium non eſt opus carbonum ſufflatione. Hoc facito leni calore & enutrito. primùm igne humido, & poſtea ſicco, phlegma extrahens cum patientia ac poſtea alias naturas ſapienter, exſicca terram, donec illa ſitiat calcinando; alioquin in vanum laboras, ac tum fac, vt bibat rurſus ſuam humiditatem. Sic tibi facienda ſæpe ſeparatio eſt, diuidens materiam in duas partes, ita vt ſubtile à groſſo ſepares, donec terra in fundo manſerit colore liuido. Ea terra eſt fixa, vt poſſit perpeti omnem violentiam, pars altera ſpiritualis eſt, & volatilis, ſed omnia illa in vnam

rem

rem debent conuerti. Tum oleum,& aquam ab aqua diſtillabis,auxilioque eius additionis,aquæ ſcilicet recipies motum. obſerua bene hoc, ne tu deperdas tuum opus, incuria debitæ occluſionis, fac tuum obturamentum ex vitro,fundens ſuperiorem partem vitri tui, vt ſimul cohæreat, tum erit tuum vitrum philoſophicè clauſum. Aquam cùm qua debes reuiuificare lapidem vide vt diſtilles antequam cum ea opereris,ſæpius per ſe ſolummodo,ex viſu poteris cognoſcere quando erit purgata à fæculentis fæcibus, quam aliqui poſſunt multiplicare cum Saturno,& aliis ſubſtantiis,quas reiicimus.

Diſtilla eam igitur donec ſit munda, & tenuis vt aqua,quemadmodum decet,colore cæruleo, ſplendenti,& liuido,retinens ſimul ſuam figurã, & ponderoſitatem.Cum ea humectauit Hermes ſuam arborem cum ſuo vitro,fecitq́. creſcere in altum flores diſcoloratos admodũ pulchros viſui. Hæc aqua comparanda eſt venenoſæ viperæ de qua efficax conflatur theriaca. Eſt enim toxicum potentiſſimi furoris, quo nullum poteſt excogitari nocentius à pharmacopolis idcirco ſæpe petitur, ſed nemo iſto veneno inficietur poſtquam in medicinam elixaratur: tum enim veluti potens & vera theriaca maximè valet ad expellenda venena,& in ſuo opere mirabilia quædam oſtendit, multos morte eximens, vitæque ſeruans, vnde ne illam miſceas cùm corroſiuis, at puram elige, & quæ facilè fluat, ſi inde aliquid boni cupis facere. Res eſt ea naturæ admirabilis,& ſine qua,nihil poteſt fieri;propterea vocauit eam Hermes ſuum ventum, ob ſuum à Sole, & Luna procliuem volatum, faciens mox cum eo la-

pidem noſtrum volatilem, mortuum vitæ reddens, vitamque impartiens Soli & Lunæ; marito & vxori, qui niſi arte redderentur animati, & eorum pinguedo cum aqua extraheretur, ita quod tenue ſepararetur à duro, nunquam hoc opus perduceres ad optatum finem. Rem igitur facturus proculdubio, ſuſtollite aues ex ſuo nido, eaſque poſteà rurſus nido reſtituas. Aqua cum aqua conuenit, & aſcendit, ac ſpiritus cum ſpiritibus, vt quæ inter ſe ſint homogenea; quæ poſtquam exaltata ſunt, fac vt deſcendant, itaque priùs diuidas, quod priùs natura ligarat, Mercurium eſſentialem conuertens in ventum: ſine qua naturali, & ſubtili ſeparatione numquam profutura complebitur generatio. Iam, vt ope mea hanc portam occupes, vltimum hoc ſecretum tibi volo declarare; aqua tua debet eſſe ſepties ſublimata, aliàs naturaliter nulla fiet diſſolutio, nec putrefactionem vllam videbis, picis inſtar liquidæ, nec apparebunt cololores, ob defectum ignis in tuo vitro operantis. Quatuor ſunt ignium genera, quæ ſcire debes, naturalis, innaturalis, & contra naturam, elementaliſque qui accendit lignum: his ignibus vtimur, & non pluribus. Ignis contra naturam debet excruciare corpora ipſe eſt draco, quemadmodum tibi dico; violenter comburens vt ignis inferni. Ignis naturæ eſt tertium menſtruum, ille ignis naturaliter ineſt cuique rei. ignem occaſionatum, vocamus innaturalem, vt calorem cinerum, & Balneorum ad putrefaciendum, abſque his ignibus tu nihil perduxeris ad putrefactionem, vt poſſit ſeparari tua materia, vt ſimul ſit proportionata ad

nonam

nonam coniunctionem, fac igitur ignem intùs in tuo vitro, qui comburat corpora efficaciùs quam, ignis elementalis, ſi modo vis facere lucrum ex noſtris ſecretis ex animi tui ſententia, tum tua ſemina & putreſient, & germinabunt, auxiliante igne ex occaſione nato, naturaliter vt illa poſt queant ſeparari, ſeparationis ita debes ſuperarę portam, pòſt poteris vlteriùs progredi arcanæ coniunctionis verſus portam, in penitiorem arcem quæ te conducet. Vtere meo conſilio, ſi vis rem facere. Porta hæc duabus eſt obſerata ſeris, vt ex iis quæ conſequuntur audies.

De coniunctione, quarta porta.

POST caput illud naturalis ſeparationis, per quam noſtri lapidis elementa ſeparantur, conſequitur modo caput arcanæ coniunctionis, quæ naturas repugnantes coniungit in perfectam vnitatem, & ſic eas conuertit, vt nulla ab altera diffugiat, quando erunt per ignem ſimul examinata, firmum adeò exiſtit earum coniugium. Philoſophi itaque hanc definiunt, dicentes nihil eſſe coniunctionem aliud quàm copulationem ſeparatarum qualitatum, aut vt alij volunt, quandam adæquationem principiorum. Sed quidam cum Mercurio venali apud pharmacopæos corpora miſcent, qui non poteſt diuidere eorum elementa, & propterea à via aberrant: nam quò ad anima fuerit ſeparata, & pur-

gata à ſuo originali peccato, cum aqua, & purè ſpiritualizata, veram coniunctionem non potes accipere. Diuide ergo animam à corpore, tum ex parte corporea & ſpirituali, anima cauſabit coniunctionem perpetuam. Coniunctionum duarum mentionem faciunt philoſophi: groſſa, vna, quæ corpus cum Mercurio re incrudeſcit; ſed hac relicta ſecundam perſequere, quæ, ſicut dixi, poſt ſeparationem elementorum eſt celebranda, in qua relictæ partes, ſic ſunt colligatæ, & ſic ad perfectam temperiem reductæ, vt nulla inter eas ſit futura vnquam repugnantia. Sic ſeparatio eſt cauſa veræ coniunctionis aquæ & aëris, cum terra & igne, vt vnumquodque elementum in alterum poſſit traduci, itaque perſiſtent in perpetuum ex voto animi tui. Fac vt faciunt plaſtæ cum argilla, & luto: tempera ea ſpiſsè, & non nimis dilutè, ita ad deſiccationem citiùs peruenies. At tria ſunt huius coniunctionis genera. Prima à philoſophis vocatur dupla, quæ inter agens & patiens exiſtit, maſculumq́. & fœminam; Mercurium, & ſulphur viuum; materiam, & formam; tenue, & ſpiſſum cõunita, hæc inſtructio certè te adiuuabit noſtram coniunctionem rectè perficere. Genus alterum appellatur Triplum, quæ eſt coniunctio facta de tribus rebus, corpore, anima, & ſpiritu donec inter ſe conueniant, quam triadem debes traducere in monadem. Nam ſicut anima debet eſſe vinculum ſpiritus, ſic etiam corpus animam ſibi connectere opus eſt. quare hæc dictata animo ne excedant tuo: quartum genus cõiunctionis, quod item eſt vltimum, quatuor elementa coniungit vt maneant vna, quadruplam rectè eam philoſophi

loſophi vocãt,ac ſpiritualiter Guido de Montanor, cuius nomen latè ſpargitur. Itaque pro commodiore via nunc temporis, in noſtra hac coniunctione quatuor elementa debent aggregari in debita proportione, quæ priùs à ſe inuicem erant ſeparata: vt enim fœmina venas habet quindecim, mas autem non plures quinque, ad actum ſuæ fæcunditatis neceſſarias; ſic etiam in noſtra coniunctione intellige, quod mas, Sol noſter, debet habere ſuæ aquæ partes tres, & illius vxor nouem, quæ debent ad ipſum eſſe tres: tunc, par, cum pari gaudebit ſemper habitare. Nec de coniunctione eſt opus plura ſcribere, idcirco iam huic capiti volo finem imponere, iubens vt coniunctiones groſſas nõ facias plures vna, rarò enim meretrices habent à ſe natos; ſic ad noſtrum lapidem numquam peruenies, ni fœminam viduo iacere lecto permiſeris, ſic vt poſtquam ex mare illa conceperit, ſit deinde eius matrix clauſa cæteris. nam quiſquis cocto, crudũ ſemper adiicit, vas ſuum aperiens, materiamq́. ſinit frigeſcere, non ille ſperma conceptum nutrit, ſed illudit ſibiipſi, opuſq́ue ſuum omne perfundit. Quamobrem, ſi cupis tibi bene eſſe, obſigna matricem, & bene nutrias tuum ſemen, calore iugi, & temperato, ſi modo vis proficere; cumq́ue iam vas ſteterit menſes quinque ſic vt poſt omnes nubes, & eclipſes lumen appareat, tum ſtatim calorem auge, donec clara tuus pelluceat claritate lapis, tum demum poteris ſtatim aperire tuum vas, & enutrire prolem, quæ iam tibi nata eſt, lacte, & cibo ſemper magis & magis: tunc enim humiditas, & ſiccitas ſic ſunt temperata, vt terra impreſſionem receperit ab aqua, quæ num-

quam

quam deinceps à ſe mutuo poſſunt ſeparari, & ſicut aqua, terræ dedit ingreſſionem vt ex profeſſo pariter ambo velint habitare, aquaque terræ ſibi acquiſiuit vim retentricem, inde illa duo vnum facta, nunquam poſteà contrariantur, ſic duabus in rebus tota noſtra intentio dependet, in ſiccitate, & humiditate, quæ ſunt duo contraria. In ſiccitate, quæ humiditatem ad fixionem ducit, in humiditate, quæ terræ liquefactionem inducit, vt ex his ita temperatis naſcatur temperies, non ita denſa vt corpus, nec ita tenuis, vt aqua. Sine dubio ſolutio, & connexio ſunt duo principia arduæ huius ſcientiæ, & cardines præcipui: ſunt tamen multò plura principia ſplendida, quæ poſteà demonſtrabo. Progredere igitur ad aliud propugnaculum firmæ huius arcis noſtræ ſapientiæ, quintam vt ſic poſſis ingredi portam.

De putrefactione, quinta porta.

HIC incipit caput de putrefactione, ſine quo cardine nec ſeges nec ſemen multiplicatur, ea autem debet fieri ſolummodo cum actione continua caloris in corpore, non manuali. Nam corpora omnia naturaliter alterari non poſſunt ſine ipſa, vt Chriſtus eſt teſtis, dicens: Niſi granum tritici moriatur, in terra augmentum nullum faciet, ſic niſi putrefiat materia nullo modo poteſt rectè alterari, nec poſſunt elementa naturaliter diuidi, nec eorum abſoluta eſſe coniunctio. Idcirco ne fortaſſis actum agas, principia putrefactionis rectè intellige, antequam hoc aggrediare opus. Putrefactio poteſt hoc modo

modo definiri iuxta philoſophos. Ea eſt corporum interemtio, ac in noſtro compoſito trium rerum diuiſio, corpora interemta ad corruptionem perducens, & poſtea ad generationem apta reddens. Nam quæcunque in terris generantur dubio procul cœlorum rotatione generantur, atque hinc elementa miſce tua, coæquaq. ſapienter, & temperato in calore ſerua, ante omnia cauens, ne nimio calore in cineres redigantur, puluerem ſiccum rubicundum & inutilem, ſed in puluerem nigrum, corui roſtro ſimilem, in balneo calente, vel alias in noſtro fimo, tanto tempore dum noctes tranſierint nonaginta, in humido calore hæc conſerua diligenter: mox poſtea nigredo erit tibi index, quod illa ad putrefactionem properant, quæ tu deinde poſt diuerſos colores pertrahes ad perfectam albedinem facilè, ac tuum ſemen in ſua natura multiplicabitur, fac vt illa ſe mutuò amplectantur & oſculentur, & vt pueri ſurſum, deorſumque volutando ludant, & quando eorum linteamina erunt fœdata lotio, tunc fœmina abluere teneatur, quæ ſæpius infirmata in deliquium animi cadet, & tandem morietur cum omnibus ſuis infantibus, & ibit in purgatorium, vt purgetur originali peccato. Quando illic erunt paulatim, & paulatim augentur pænæ eorum, ſemper calore magis magiſque aucto, qui nunquam ceſſare debet: ſitque fornax huic negotio bene apta, quam ſapientes vocant Athanor, ſeruans calorem, vti par eſt, temperatiſſimum, cum quo materia naturaliter putreſcit. Hoc de principio loquitur Gnido vir ſapiens, dicens quòd cùm per putrefactionem morietur compoſitum corporale, tum

ſecun-

ſecundùm Morienum & plures alios, reſurgit per nouam vegetationem corpus ſimplex,& ſpirituale. Et ſi non eſſet calor & humiditas in continuo motu ſperma non maneret in matrice,& ſic nulla fieret generatio. Principio igitur accipe noſtros lapides,ac ſepelias vnumquemq. in ſepulchro alterius, æquabilique inter ſe eos iungas connubio, vt ſimul, concumbant ſex hebdomadis, tum foueant ſuum ſemen naturalem,conceptum nutriant ac cõſeruent, toto illo tempore à fundo ſui ſepulchri non ſurgentes: quod ſecretũ multos fallit. Conceptionis tempus hoc leui calore exſpectes. Nigredo ſeſe oſtendens ſignificabit tibi quando moriuntur, nam ſimul vt pix liquida eo tempore turgeſcent, & ebullient; ſubſident, & putrefient ſplendentes colores ibi apparebunt inſtar iridis,aſpectu pulcherrimi, & tunc aqua incipit omnino deſiccari. Nam in corporibus humidis calor temperatè agens, nigredinem gignit, primum omnium coniunctionis naturalis certum indiciũ & veræ putrefactionis. hoc ne obliuiſcaris, nam tum à perfecta alteratione non aberraueris; & ſic per portam nigredinis debes intrare, ſi lucẽ paradiſi in albedine vis acquirere: Sol namque in ſuo exortu primùm obſcurus erit, ac tranſibit per aquas diluuij Noæ, ſuper terram quod centum perſtitit dies & quinquaginta, antequã omnes aquæ receſſerint. Sic noſtræ aquæ, vt ſapientes aſſerunt tranſibunt, vt tu cum Dauide rectè dixeris: Abierunt in ſicco flumina. hoc ſerua tibi: mox vineam poſt,Noha conſeuit ſuam quæ flores ſplendidos, & Botros illico reddidit: quo habito non eſt quod timeas: nam eodem modo ſubſequetur ger-

minatio noſtri lapidis. Et ſtatim cum triginta dies tranſierint vuas habebis carbunculi rubedine, ſcilicet hoc eſt, noſtrum Adrop, Vzifur, atq. plumbum rubeum. nam velut animæ à pœnis temporariis ſolutæ Eliſio inferuntur, vbi vita fruuntur fælici; ſic noſter lapis, in purgatorio à caligine purgatus, ſine controuerſia gaudebit albedine, & pulchritudine ſuæ coniugis, & tranſibit ex purgatorij caligine ad lumen paradiſi in albedine Elixir præpotens. Atque vt citius poſſis ad putrefactionem peruenire iſtud exemplum accipe pro concluſione, ſecreta enim putrefactionis latent in eo omnia. Quercus perenni madefacta gurgite non citò putreſcit, mihi crede, vel experto: nam ſi centum annis vel amplius ſit ſub aqua, inuenies illam æquè integram atque erat priùs. Sed ſi ſit aliquando humida, & aliquando ſicca, vt potes animaduertere per experientiam in lignis, ſucceſſu temporis illa quercus putrefit. Sic noſtra quoque ſtat ſententia, vt quandoque arbor noſtra Sole comburatur, & tum cum aqua ſtatim poſt refrigeretur: hoc enim modo ad putrefactionem facilè adduces: eſſe enim nunc in humido, & nunc rurſus in ſicco: nunc in magno calore, & nunc rurſus in frigido, efficiet vt citò admodum putreſiat, ac inde protinus aurum putreſcet tuum. Corpora tractabis vt tibi dixi. Et in putrefactione cum calore ne ſis velocior, ne in cineribus poſtea quæras lucrum tuum. Aquam igitur ex terra extrahas, & fac cum ea vt anima aſcendat: tum rurſus in terrã eandem deprime, vt illæ totiens deſcendant, quoties aſcendunt: à violento calore, ac ſubito frigore defende vitrum tuum, moderatóque adeo vtere igne,

vt

vt hac ratione nunquam vitreſcat tua materia. Aduertte quam tibi deligas materiam, ne immiſceas te ſalibus ſulphuribus, nec mediis mineralibus: nam quicquid ſophiſta aliquis garriat ſulphur noſtrum, & Mercurius ſunt in metallis tantùm, quæ quidem vocant olea & aquas, aues & beſtias & aliis multis nominibus, ne aliquando ſtulti noſtrum lapidem noſcant, ſed ſi Deus tibi conceſſerit vt aliquando nanciſcaris hanc ſcientiam per doctrinam quam tibi tradidimus, ne detegas cuiquam, quicunque ſit qui poſtulet. Nec fauore, nec argento, nec etiam auro. Ne ſis oppreſſor, luxurioſus, nec iactator impudens, ſed inſeruias Deo, & pauperes ſint tibi curæ, ſi vis eſſe longæuus ſuper terram. Nunc in hoc te capite docui, qua via debent tua corpora putrefieri, dirige ergo greſſus verſus ſextam portam. Nam quinta eſt iam occupata.

De congelatione, ſexta porta.

De congelatione neceſſe non eſt multa ſcribere, ſed quid ea ſit primùm ſignificandum eſt. Ea eſt mollium rerum induratio in colore candido, & confixatio ſpirituũ volatilium. Quo modo congelabis, ne ſis multùm ſollicitus, nam elemẽta protinus connectuntur, modo putrefactio facta fuerit naturaliter. Sed congelationes diuerſis fiunt modis ſpirituum & corporum diſſolutorum in aquam claram, ac ſalium item diſſolutorum bis, vel ter, ac tum congelatorum in fluxibilem materiam, de quibus congelationibus ſtulti multa garriunt. Et quidam diſſoluunt diuidentes manualiter elementa, ac po-

ſteà

ſteà congelantes in ſiccum puluerem. Sed talem congelationem nos non quærimus quia noſtro operi eſt omnino contraria. Nam noſtra congelatio non metuit ignem, quippe quæ ſemper vnctuoſa in eo ſtare debet, ac etiam in ſua tinctura abundare, quæ congelata in aëre, non liqueſcat in aquam, tunc enim noſtrum opus deſtrueretur. Præterea nõ congelatur in tam durum lapidem vt vitrum, aut criſtallum quæ ignis funduntur violentia, ſed ſicut cera, quæ citò funditur, ſine follium flatu. Caue ne decipiaris, talis enim congelatio non conuenit noſtro propoſito, quæ redit rurſum in aquam vt congelati ſales, ſed quæ fluit & permanet, tales enim ſalium congelationes nobis non proſunt, pertinent enim ad ſophiſtas qui congelant vulgariter, quapropter ſi cupis rectè facere cum tua medicina numquam naturaliter fluat, nec congeletur niſi prius putrefacias, prius purges, & figas elementa noſtri lapidis donec ea ſimul congelentur & facile fluant: nam cum materia facta eſt candida, tum ſpiritus cum corporibus congelabuntur, temporis tibi eſt adhuc ſtatuendus longus terminus, antequam talis congelatio tibi appareat in ſimilitudine perlarum. Lætare aſpectu talis congelationis, quæ poſteà educet grana ſanguinis modo rubentia, omnibus præferenda mundi diuitiis. Quapropter terræ groſſitie mortificata, in humiditate nigredo generatur. Principium hoc nemo mortalium negauerit, ſic profectò dicunt omnes philoſophi naturales, qua habita, non eſt, quod dubites de albedine, & ſi in albedinem illud ſemel congelaueris, habes lapidem omniũ lapidum pretioſiſſimum: & ſicut per humidum ſiccum fuit

putre-

putrefactum, (quod facit in colore apparere nigredinem) ſic ſane, humidum congelatum per ſiccum, generat albedinem noctu clariſſimè lucentem, & ſiccitas procedit, & dealbat materiam, vt in nigro humiditas ſe prodit, coloribus variis ſemper nouis, ac nouis. Cauſa horum omnium eſt calor temperatiſſimus, operans, & mouens cõtinenter materiam, atque eo modo per hunc materia alteratur, tam intrinſecus, quam extrinſecus ſubſtantialiter, non vt faciunt ſtulti quoad aſpectum ſophiſticè, ſed hic vt vnaquæque pars quemuis ignem toleret, fluxibilis, fixa, ac ſtabilis in tinctura: & de tali digeſtione determinat medicina facta priùs in ſtomacho, in quo eſt ſiccitas, quæ albedinem efficit ſine controuerſia, quemadmodum ſecunda digeſtio, cauſat rubedinem completam in hepate calore temperato: ſic etiam noſter lapis per ſiccitatem & calorem, digeritur ad album & rubeum perfectum. Sed hîc aliud ſecretum cognoſcas oportet, quo pacto noſter filius in aëre naſcitur, ne nimium ſtudeas perflandis carbonibus, nec putes hoc iocum eſſe, nec ludibrium, ſed crede mihi omnis periit tuus labor, niſi terra tua reuiuificetur aqua, congelationem veram nunquam videbis. Eſt quædam anima exiſtens inter cœlum & terram, oriens à terra, vt aër, cum aqua pura, cauſa vitæ omnium rerum viuentium, decurrens perpetuò ſuper noſtram quadruplicem naturam, omni ſua virtute perducens illam ad meliorem ſtatum, quæ anima aërea, eſt ſecretus ignis noſtræ philoſophiæ, vocata aliàs noſtrum oleum, & noſtra aqua myſticè. Atque hic medius aër, quem oleum vel aquam dicimus, noſtrum ignem, noſtrum vnguentum,

tum,noſtrum ſpiritum,& noſtrum lapidem,in qua re ſola fundata eſt omnis noſtra ſapientia; numquam ſolus exit nec intrat per ignem; ſed aqua quamprimum eum educit, ac poſt introducit, vt aqua, quæ ab aqua numquam ſeparatur, & ſic poteſt aqua ſolum, noſtram aquam mouere, qui motus cauſat mortem ſimul & vitam, & aqua naturaliter aquæ adheret, ſine vlla repugnantia ac contentione. Quæ aqua à ſtultis ignoratur, cum ſit ex natura,proculdubio,ſpiritus calcinati & educentis Aqua eſt ſecretum & vita omnium rerum in toto orbe exiſtentium, ab aqua enim res ſingulæ habent ſuum initium,vt cernere eſt in fœminis parturientibus, aqua effluente priùs, ſi omnia ſeſe rectè habeant, vocata Albium, quæ priùs ab illis emanat antè partum,non ſine magnis doloribus. Ac certè, cauſa hæc eſt omnium præcipua, cur nos philoſophi iubeant eſſe patientes, vſquequo omnis aqua ſiccetur in puluerem,fouentes calorem continuum, ſed non violentum: nam qualitates ſunt contrariæ cuiuſlibet elementi, quorū poſtea, nigri cum albo facta ſit vnio ex his congelatis in æternum ſine diuiſione. Præterea præparatio huius conuerſionis vnius rei in aliam, & de ſtatu in alium ſtatum, fit ſolùm per naturalem & prudentem operationem naturæ,vt eſt ſpermatis in matrice: nam ſperma, & calor,ſunt ſicut ſoror,& frater, quæ tandē in ſeipſis vt natura fert actione, & paſſione conuertuntur in perfectum virum. Quantum ad partem corporalem à natura confectam in virum, talis tunc eſt qualis fuit inclinator, quæ, quamuis ſit de vna re in alteram erat alterata, nō tamen extra ſpeciem, cum

alia ſpecie conueniebat, ſic etiam noſtra materia ſpermatica in vno vaſe, in ſeipſa debet conuerti de vna re in aliam, calore temperatiſſimo eam decoquente. Poſſum tibi adhuc afferre aliud exemplum quo pacto ſubſtantia oui per naturam eſt operata in pullum non egrediens ipſam teſtam; ſimilitudinem aptiorem non potui recitaſſe. Illic conuerſiones fiunt donec perducatur de ſtatu in ſtatum, ſimile à ſimili in ſpecie, fouente calore ſolummodo mediante. Potes hîc & aliud exemplum legere rerum vegetabilium, conſiderans quo pacto quæuis planta ex ſuo proprio ſemine creſcit mediante calore & humiditate per naturalem operationem: ſimiliter etiam mineralia nutriuntur humido radicali, quod eorum erat principium, non prætergredienti ſuam ſpeciem in vno eodemque vaſe. Ibi conuertimus rurſus vnam rem in aliam, in ſuam matrem, ſcilicet aquam quando transferuntur. Hoc principio ignorato, in caſſum laboras: tunc totum nihil aliud eſt quam ſperma, nec quicquam eſt præterea, præter ſpeciem cum ſpecie, in numero duo, mas, & fœmina, agens, & patiens in matrice terræ prætioſiſſimæ, atque hæc conuertuntur colore de vna re in aliam, vno in vaſe vitreo, & ſic de ſtatu, in ſtatum, vſquequò natura eos perducat in vnam ſubſtantiam, ex aqua regenerata. Et ſic ſperma in ſua ſpecie eſt alteratum, aptum in ſimilitudine ſuam ſpeciem multiplicare, vt faciunt in ſua ſpecie omnes res aliæ naturaliter. Tempore dicti huius naturalis proceſſus, dum ſperma conceptum creſcit, ſubſtantia nutritur ſuo proprio menſtruo, quod aqua ſolum, & terra produxit; cuius color eſt viridis pro-

prio aſpectu; ac eo ipſo tempore Sol abſcondit lumen ſuum, capiens curſum noctu per Septentrionem; hoc dictum menſtruum, eſt, (idque pro arcano tibi dictum puta) ſanguis noſtri leonis viridis, & non vitrioli. Domina Venus veritatem huius tibi poterit aperire, ſi eam ab initio conſiliariam aduoces. Hoc ſecretum abſconditum eſt à philoſophis ſummis & infimis. Qui ſanguis extractus ex prædicto leone, ob defectum caloris non habuit perfectam concoctionē. Hic ſanguis vocatur noſtrum ſecretum menſtruum, cum quo noſtrum ſperma nutritur temperatè, quando ipſum conuertitur in fæces corporales, & fit album, & perfectè ſiccum, congelatum, & fixum in ſuo proprio corpore, tunc bis coctus ſanguis bene poterit videri, iſtius operis vocatum albiſſimū Diadema. Intellige nunc quod ignea noſtra aqua, ſic acuata, vocatur menſtrualis aqua, in qua terra noſtra ſoluta eſt, & naturaliter calcinata, per congelationem, vt ea nunquam poſſint diuidi. Adhuc tamen non ceſſabis congelare plures aquas, in partes tres aquæ acuatæ, vt priùs dictum eſt, cum quarta parte terræ congelatæ, nec amplius. Hinc, ſubſtantiæ ſic congelatæ adde quartam partem aquæ Cryſtallinæ, & fac vt mutuo copulentur coniugio, per congelationem in medium metallinum, quod ſicut enſis bene politus ſplendebit; poſt nigredinem quæ priùs apparebit. Da illi tunc quartam partem nouæ aquæ. Multo plures imbibitiones adhuc debes habere. Da illi ſecundam, ac poſt etiam tertiam, ſeruans in tua mente dictam proportionem, tunc ad aliam quarta vice propera, quintam vicem & ſextam ne omiſeris: &

penè duas partes qualibet vice illarum trium, & ſeptima vice debet habere partes quinque. Quando feciſti imbibitiones ſeptem, tunc iterum debes rotam circummouere, & putrefacere omnem illam materiam ſine additione, primo nigredinem ſpectans; tunc in albedinem congela totum; tunc baſim ad finem perduxiſti, ac poſt in rubedinem per meridiem aſcende. Sic aqua tua diuiſa eſt in partes duas, cum prima parte corpora putrificantur. Secunda pars imbibitionibus deſtinatur, cum qua poſtea materia denigratur, ſtatimque ſuper leni igne albificatur: tunc vocatur à philoſophis Sol cæleſtis fulgoris. Reduc eum ad rubedinem, ac ita ſextam portam viciſti.

De cibatione, porta ſeptima.

NVnc me calamum animum ad cibationis deſcriptionem conuerto, ecce ea debet occupare locum ſeptimum, ſed paucis illa expedienda eſt verbis, propterea aduerte, & me diligenter audi. Cibatio vocatur nutritio noſtræ materiæ ſiccæ, lacte & cibo, vtriſque moderatè datis, donec reducatur in antiquum ordinem. Sed nunquam illi tantum des, vt illam ſuffoces: caue ab hydropiſi, & Noæ diluuio; propterea paulum & paulum ei addas cibi, & potus, vt videbitur ei profuturum, ne aquei humores ſuperent ſanguinem. Ideo potus ſit ita menſuratus, vt naturalem appetitum inde nunquam extinguas. Nam ſi bibit nimium, promouendus eſt vomitus; alioquin nimis diu ægrotabit ab hydropiſi: igitur conſerues ventrem & à fluxu: alioquin res non bene ſe habebit. Sine potius vt ſitiat interim, quàm

vt vna vice nimium potum ingeras, cui in iuuentute dietam præſcribas. Vtatur igitur dieta vt natura requirit moderata, donec ad ætatem peruenerit, cuſtodiens illam à frigore, & humido calore foue. Tunc creſcet & augebitur virtus illius, pariet q́. tibi vtilitatem ſimul & iucunditatem: nam obſcura & ægra corpora reddit ſana & lucida, mundando eorum lepram ſua propria virtute. Tribus vicibus ſic rotam tuam circumuertes, ſeruans dictæ cibationis regulam. Ac tum quam primum ignem ſenſerit, vti cera citiſſime fundetur. Non eſt hic opus pluribus verbis, nam dixi tibi dietam maximè conuenientem poſtquam elementa facta ſunt æquipollentia. Dixi etiam quo modo ad albedinem reduces tuum aurum, ſimilimum in figura floribus ſpinæ albæ. dictum magneſia, vt antea tibi dixi. Eſt noſtrum ſulphur albũ incombuſtibile, quod ad ignem nunquam euolabit: itaque ſeptima porta vt tu deſideras in ortu Solis eſt acquiſita.

De ſublimatione, porta octaua.

Hic de noſtra ſublimatione verbum vnum, aut alterũ faciam, quæ porta eſt octaua. Stulti quidem ſublimant. Sed tu ne ſic ſublimes: Nam non ſublimamus certè vt illi. Ad ſublimandum igitur rectè, non errabis, ſi corpus primo ſcis facere ſpirituale, ac tum tuos ſpiritus, vt docui, corporales. Quidam Mercurium ſublimant à vitriolo & ſale, & alios ſpiritus aſcamnis ferri & calibis, à teſtis ouorum, & à calce viua, & ſuo modo ſublimant rectè; ſed talis ſublimatio nihil conuenit omnino no-

ſtræ intentioni: nam ſic non ſublimamus, quare ad veram ſublimationem iam tendimus. In ſublimatione primùm caue ab hac vna re, ne ſublimes ad ſummitatem vaſis, nam ſine violentia non coges rurſus ad fundum, ſed illic vult adherere, & morari: ſic refrigeratione lætatur. Retine illud igitur temperato calore inferne, quadraginta dierum ſpatio donec nigrum ſit & obſcurum: nam tunc incipit prodire anima, ex ſuis propriis venis: nam quicquid ſubtile eſt aſcendet cum ſpiritũ proculdubio. Mente igitur hoc ſerua, & cogita quopacto hîc eclipſata ſint corpora, quæ dum putreſiunt, ſublimantur magis, ac magis, donec in aquam omnia eleuata fuerint, ſicque, cum ſuum venenũ exſpuerint, in aqua rum apparet nigredo, fitque ſpirituale omnino, ſublimãdo leuiter noſtro modo, in aquam quæ illum portat: nam ſic in aëre noſter infans debet renaſci, quouſque in aquam ſuam reuertatur. At quando hæc duo per ſublimationẽ continuam ita ſunt elaborata, calore ſimul humido, & temperato, vt totum ſit album & omnino ſpirituale factum: tunc cœlum ſuper terram reiterandũ eſt, donec anima, cum corpore incorporetur, vt terra fiat, quod ante erat cœlum, quod fiet in ſublimationibus ſeptem. Sublimationem autem facimus tribus de cauſis, prima eſt, vt corpus fiat ſpirituale, ſecunda vt ſpiritus fiat corporalis, & fixetur cum eo, & conſubſtãtialis fiat: tertia cauſa eſt, vt ab originali immunditia purgetur, & eius ſalſedo ſulphurea diminuatur in eo, qua eſt infectũ. Tunc cùm ea ſimul purgatã ſunt, ſublimabuntur in altum albiora niue, aſpectus ille erit tibi gratiſſimus: nam tum ſtatim

perfe-

perfecte cognoſces, quòd ſpiritus erit præcipitatus: tunc octaua tibi patebit ianua, à quâ multi ſunt exclusi cum ludibrio.

De fermentatione, porta nona.

VERAM fermentationem pauci intelligunt operatores, quapropter ſecretum hoc explanabo tibi. Multas profectò peragraui regiones antequam vnum inuenire potui, qui id mihi explanaret, tandem, diuino fauore, cuius nomen ſit benedictum, perueni ad perfectam notitiã. Animaduerte ergo, quid hîc ſcripturus ſim: fermentationes diuerſis fiunt modis, per quas medicina noſtra perpetuatur. In claram aquam quidam ſoluunt Solem, & Lunam, & cum eorum medicina faciunt ea congelari, quæ cùm in igne examinantur, nõ poſſunt durare, nec alterari cum complemento. Talis fermentatio non eſt noſtri propoſiti. Quidam faciunt magis naturaliter, fermentantes ſuam medicinam hoc modo, diſſoluentes in Mercurio Solem & Lunam donec cum ſpiritibus aſſurgant, ſimul ea ſublimantes bis, vel ter. Tum cum eis fermentationem faciunt. Via quædam eſt iſta, quam tamen reiicimus. Quidam ſunt fortunatiores, ad eligendam veritatem in parte fermentationis, illi amalgamant corpora cum Mercurio in pultis modum, tunc ſuper illa medicinas ſuas proiiciunt. Iſti noſtrorum ſecretorum habent aliquã notitiam, ſed non veram cum perfecto complemento, quia nec putrefaciunt, nec alterant ſuum fermẽtum: propterea refero tibi hoc ſecretum; vide quomodo feciſti in corporibus imperfe-

perfectis, ſic fac per omnia in corporibus perfectis, id eſt, primo ea putrefac, deſtruens omnino primas eorum qualitates, nam hoc totum eſt de noſtra intentione, vt priùs alteres, antequam fermentes. Ad tuum compoſitum fac fermenti quartam partem, quod fermentum eſt ſolum Solis, & Lunæ. Quare ſi es magiſter huius artis, ſine vt tua ſic ſiat fermentatio, fige aquam, & terram ſimul ſtatim, & quando tua medicina ſluit, vt cera, tunc vide vt ſupra amalgamatum eam proiicias: & cum omne illud ſimul eſt mixtum, ſupra ſuum vitrum bene clauſum fac igneam, ſicque continua donec totum ſit fixum, & bene fermentatum ex animi tui ſententia. Tunc fac proiectionem ſicut placet tibi: quia ea eſt medicina omnino perfecta: ita facies fermentum tum rubeum, tum album. Nam ſicut farina frumenti in maſſam redacta requirit fermentum vt panis naturalem poſſit habere guſtum, eſſeque nutrimentum homini aptiſſimum: ſic etiam tu fermentabis, vt guſtare poſſis de fermento puro, adferenda omnia examina in æternum. Scitóque quòd fermenta ſunt tria, duo corporum in natura pura quæ alterari debent vt tibi diximus, tertium ſecretiſſimum quod nos meditamur, eſt illa prima terra cum ſua propria aqua viridi. Quapropter cum leo ſitit, fac vt bibat donec eius corpus rumpatur. De hoc ſi vellem mouere quæſtionem, & rogare operatores quid ſit hæc res, mox hoc eos examinauero, ſi habent notitiam noſtræ fermẽtationis. Vera ergo fermentatio, vt tibi dico, eſt animæ cum corpore incorporatio, reſtaurans ei naturalem odorem, guſtum & colorem per naturalem inſpiſſationem rerum ſeparatarum,

ratarum, debita reintegratione, vnde corpus à ſpiritu recipit impreſſionem, vt vnumquodque poſſit iuuare alterum ad ingreſſionē conciliandam. Nam ſicut corpus in ſua corporali compage, non poteſt oſtendere ſuas qualitates effectualiter, donec factū ſit ſpirituale, ſic nec ſpiritus poſſunt manere priùs cum corpore, quam ipſi cum eo proportionaliter ſint confixati. Tunc enim corpus docet ſpiritum ignem pati, & ſpiritus, corpus ingredi ad tuum placitum. ea propter Solem tuum, cum Sole debes fermentare, cum ſua propria aqua, terram purgatam intelligo, quod nihil aliud eſt dicere, quàm elemento, ſpiritu vitæ ſolummodo intercedente. Nam ſicut Magnes, vt tu vides, trahit ad ſe ferrum, ſic noſtra terra per naturam trahit deorſum animam ſuam à ſe eleuatam cum vento. Cum vento igitur animam inducito & educito. Miſce aurum cum auro. Hoc eſt, fac elementum cum elemento ſimul currere, donec omnem ignem poſſint pati: nam terra fermentū eſt ſine dubio aquæ, & viciſſim aqua, terræ, hoc pacto debet fieri tua fermentatio. Terra eſt aurum, ſic & anima, non communne ſed noſtrum elementatum, his tamen debet Sol adiungi, vt per noſtram rotam poſſit alterari: nam ſic ad fermentum debet eſſe præparatum, vt profundè poſſit eſſe iunctum cum aliis naturis, vt ego tibi dico: & quicquid vnquam de auro dixi, idem de argento tibi dictum puta. Nempe vt putrefacias & alteres quæ tibi dixi, antequam tuam medicinam fermentare occipias, Solem & Lunā vide vt renoues, vt ipſa poſſint tenere de quinta eſſentia, tunc eorum tinctura perpetuò durabit. Eſt & alia via excellentiſſima

pertinens ad aliam operationem, aquam facimus maximè odoriferam, cum qua omnia corpora in oleum reducimus, cum quo noſtram medicinam facimus fluentẽ: quintam eſſentiam vocamus hanc aquam, hominum quæ ſanat omnes infirmitates. Sed cum tua baſi ſecundùm noſtram doctrinam præparata, quæ eſt noſtra calx, hoc debet fieri: nam quando corpora ſunt ſic calcinata, aqua illa protinus in oleum diſſoluit, fac igitur oleum ex Sole & Luna, quod eſt fermentũ odoratu fragantiſſimum. Superata eſt nona porta huius arcis.

De exaltatione, decima porta.

PROSEQVAMVR nunc caput exaltationis, cuius debes habere perfectam notitiam, nam parum differt à ſublimatione, ſi noſtra verba concepiſti, huic conuenit ſcriptura ſacra, Chriſto dicente: Ego ſi exaltatus fuero, omnia ad me traham. Si noſtram medicinam hoc pacto exaltauerimus, hac ratione erit nobilitata, quod fieri debet duobus modis, ab eo tempore quo partes ſunt deſponſatæ, quæ ſunt crucifixæ, & examinatæ, & contumulantur ſimul mas, & fœmina, & poſtea reuiuificantur ſpiritũ vitæ. Tum ſurſum in cœlum debet exaltari, vt ibi corpus & anima glorificentur. Nam debes illud adducere ad talem ſubtilitatem, vt aſcendant ſimul intronizanda in nubibus ſplendentibus, angelis conſociata tunc trahent, vt videbis omnia alia corpora ad ſuam propriam dignitatem. Si igitur velis tua corpora exaltare, augmenta illa primo ſpiritu vitæ, donec terra ſit bene ſubtiliata, per naturalem

rectifi-

rectificationem omnium elementorum, illa exaltans ſurſum in firmamentum: tunc multo prætioſiora erunt auro, propter quintam eſſentiam de qua retinent: nam quando frigus vicit calorem, tum in aquam, aër conuertitur, & ſic duo contraria ſimul ſiunt obuiam, donec cuique cum altero rectè conueniat. Sic in aërem, aqua, ſicut tibi dixi, quãdo calor frigori dominatur, conuertitur arte noſtræ circulationis: tunc ex igne, aërem habebis, ſoluendo, putrefaciendo, & ſublimando, & ignem habes ex terra materiali, ſeparando viciſſim elementa ſpecialiter terrã bene calcinando, & quando vnumquodque purum factum eſt, tunc tenent omnia de quinta eſſentia. Hoc modo igitur fac vt circuletur, vnũquodque in alterum feſtinanter exaltans, ac in vno vitro, bene ſigillato, hæc omnia peragantur, non manibus, ſed ſicut te doceo naturaliter. Ignem, in aquam tum primo diligenter conuerte. Nam ignis eſt in aëre, qui eſt in aqua exiſtens, & hæc conuërſio conuenit noſtro propoſito. Tũ vlterius verte tuam rotam, quouſque aër conuertatur in terram, quod rectiſſimè etiam fieri poteſt, nam aër eſt in aqua, exiſtente in terra, quamuis aquam in ignem, contraria in ſua qualitate, cito conuertere potes: nam aqua eſt in terra, quæ eſt in igne, hæc eſt vera conuerſio. Rota eſt iam propemodum circumuerſa. Conuerte aquam in terram, quæ eſt proprius nidus aliorum elementorum: nam terra in igne eſt quæ in aëre quieſcit. Iſtam circulationem debes incipere in occidente, tum poſt meridiem verſus, donec exaltentur, procede debitè, vt in figura tibi oſtendi in hoc progreſſu apertè potes videre, quòd ab vno extremo

tremo ad aliud non ſit tranſitus niſi per interiectum medium, cum ſint contrariæ qualitatis. Et certè ratio dictat, vt calidum in frigidum cum multis aliis inter ſe contrariis ſine medio, vt eſt humiditas, circa calidum & frigidum, non poteſt conuerti, vt antea tibi dixi. Hactenus te docui facere omniũ tuorum elementorum perfectam circulationem, in rotæ figura exemplum habes, quo modo dictam exaltationem facies, ac tuæ medicinæ in elementa vegam gradationem, donec eam conduxeris in complexionem temperatam; tum portam decimam acquiſiuiſti.

De multiplicatione, vndecima porta.

AD multiplicationem declarandam me accingo, quæ à philoſophis ſic definitur: Eſt augmentatio reuerà Elixiris in bonitate & quantitate, ſimul pro rubro & albo, multiplicatio eſt ſicut illi deſcribunt, ea res quæ facit augmentum medicinæ, in quouis gradu, in colore, in odore, in virtute, & quantitate. Et vt poſſis tuam medicinam in infinitum, multiplicare, cauſa hæc eſt, nam eſt ignis, qui excitatus nunquam moritur, ſed ſemper tecum habitat, ſicut ignis in domibus, & ſicut moſcus, in confectionibus aromaticis, cuius vna ſcintilla poteſt excitare plus ignis, in virtute, multiplicati. Idem fit in noſtra medicina. Diues eſt ille qui ignem habet plus vel minus, propterea quod tantopere poteſt quantum vult augeri, ſic, diues eſt ille qui particulam habet noſtri Elixiris quia poteſt augeri in infinitum. Vna via, ſi diſſoluas noſtrum puluerem ſiccum, & facias horum frequentẽ congelationem,

ſiuus in virtute tum facies augmentationem. Secunda via ſimul in bonitate,& quantitate multiplicatur, per iteratam fermentationem vt in illo capite tibi manifeſte oſtendi diuerſis modis naturalis operationis,& ſic in capite noſtræ cibationis, vbi potes cognoſcere quo pacto infinite tua materia cum Mercurio multiplicatur. Sed ſi tu velis vna ſolutere atque etiam fermentare, augebitur tam in quantitate, quàm in virtute: & ſic potes illud multiplicare,vt in vitro creſcat in modum arboris,quam Hermetis arborem vocamus, aſpectu pulcherrimam, cuius vnum granum multiplicabitur in mille ſi ſapienter noris facere tuam proiectionē. Nam prout crocus pulueriſatus ſi cum liquore paulatim temperetur,& poſtea addatur maiori liquoris quantitati,tingit multò plus liquoris in quantitate, quam ſi eſſet integer in ſua groſſa ſubſtantia: ſic noſtrum Elixir, quo tenuius factū fuerit, hoc largius ſe profectò, ſua tinctura ſparget. Itaque cooperi tuum ignem veſperi. æque ac mane; ne tibi ſit opus toties ſtatim illum diſquirere inter vicinos,vt ab illis accipias mutuò. Quò diutius retinebis,eò amplius lucraberis multiplica ſemper magis, ac magis in tuo vitro,enutriens illum Mercurio dum vixeris,ſic habebis amplius quam tibi opus erit, hoc eſt manifeſtiſſimum. Non eſt quod ſcribam apertius, vtaris igitur ratione duce, ne frenum propterea laxes peccatis, ſed inſeruias Domino Deo tuo attentiùs, & quandiu hìc vixeris; hæc menti tuæ recondere nè obliuiſcaris, cogita te aliquando ante Dei tribunal aſſiſtendum, dona tua propterea & tuos theſauros probe & piè diſponas,iuua pauperes in neceſſitate,

vt in hoc mundo poſſis procurare miſericordiam & gratiam. Ora Deum, vt te conducat in hanc portam, vt poſſis tuæ conquiſitioni finem imponere.

De proiectione, duodecima porta.

IN proiectione probabitur ſi noſtra praxis eſt vtilis, cuius oportet me ſecreta quædam monere: ſi tinctura ſit vera & non variabilis, probabis cum pauca quantitate tuæ medicinæ, metallo, aut Mercurio, vt pix adhærebit, & tinget in proiectione vt omnē ignem ſuſtineat, intrabit & ſparget ſeipſam largiſſime. Sed multi per ignorantiam deſtruxerunt opus ſuum, quando faciunt, proiectionem ſuper metallum impurum: nam illorum tinctura propter corruptionem euaneſcit, quod à corporibus non remouerunt, quæ poſt proiectionem ſunt frangibilia, fuſca, & nigra, vt igitur tinctura poſſit perpetuò durare. Vide vt tuam medicinam priùs proiicias ſuper fermentum, tum erit illud fermentum frangibile vt vitrum; proiice illam frangibilem ſubſtantiam ſuper corpora mundata & valdè pura, & ſtatim videbis ea curioſe colorata cum tinctura, quæ omnes probas ſuſtinebit. Et ſic à Pſalmus Dauidis numerato, vt vtilem proiectionem & perfectam facias: Super Pſalmum cuius initium eſt fundamenta, proiice, Nunc dimittis. Super verba mea, proiice fūndamenta. Tum verba mea ſuper diligam, & diligam ſuper attendite. Sic fac proiectiones tres, aut quatuor, aut quinque, quouſque medicinæ tuæ tinctura incipit decreſcere. Tunc tempus eſt finē proiectionis faciendi. Myſtico hoc ſermone nihil aliud

volo

volo quàm vt imprimis minus proiicias ſuper maias creſcendo ſemper numerum, vt ſapientes dicunt, & reſerua hoc tibi ſecretum apud te. Sis auidus doctrinæ, ea non erit tibi oneri. Nam qui corporibus ægris iungit Elixir ille parum nouit, quid ſibi velit proiectio. Decem ſi multiplicas primò per decem, centum efficit numerus ille; ſi centum rurſus per decem multiplicabis, mille dicitur numerus ille, ſi mille item per decem, efficiunt, decem milia, quæ rurſus per decem multiplicata centum milia efficiunt. Iam ſuperaſti iſtas duodecim portas, ac totam arcem gubernas ad libitum, ſerua hæc ſecreta apud teipſum, & in igne contineas tuum vitrum: & multiplica tuam medicinā magis ac magis: nam ſapientes dicunt, quod habes apud te non eſt quòd aliunde quæras.

Sequitur recapitulatio.

VT hunc tractatum in Epitomen redigam, attende diligenter latitudinem noſtri lapidis, & incipe in occidente, vbi mas rubeus & coniunx alba fient vnum, deſponſati ſpiritu vitæ, vt viuant in amore & quiete, terra & aqua æqualiter proportionatis, & vna terræ pro tribus ſpiritus, eſt etiam bona proportio, quæ eſt ſpiritus duodecim, pro quatuor partibus terræ, ſiue corporis. Tres partes fœminæ, & vnam viri debes accipere, & quo minus fuerit de ſpiritu in hac deſpōſatione, eò citiùs tuam calcinationem abſolues. Tum in ſeptentrionem per obſcurationem progredere, rubri viri & coniugis, quæ dicitur eclipſis, ſoluens eos, & alterans inter

hyemem

hyemem & ver, in aquam conuertens terram obſcuram, illinc per varios colores aſcende in orientem ibi Luna erit plena apparens interdiu. Tunc præteriit purgatorium & illius curſus. Nam illic Sol oritur apparens albus & lucidus, ibi eſt æſtas poſt hyemem, & diès poſt noctem. Tunc terra, & aqua poſt nigredinem conuerſa ſunt in aërem, & nubes & tenebræ ſunt præteritæ & omnia apparent lucida. Et ſicut occidens erat principium huius practicæ, & ſeptentrio perfectum medium alterationis profundæ, ſic oriens eſt principiũ ſpeculatiuæ, ſed ſui curſus, mox in meridie facit conſummationem, ibi ſunt elementa circulatione in aquam conuerſa. Tum quin optatũ tuum conſequaris, non eſt quod dubites, nam rotam noſtræ philoſophiæ circũuoluiſti. Nihilominus tuam rotam bis adhuc circumdes oportet, in quo ſunt comprehenſa noſtræ philoſophiæ ſecreta declarata in duodecim portis, ſi rectè concepiſti quo pactò perfectè calcinabis corpora, diſſolues, diuides, & putrefaciés, & omnia ſecreta alia noſtræ infimæ aſtronomiæ, cum perfecta intelligentia omnium polorum in noſtro cælo lucentium coloribus inexplicabilibus, pulchriores nunquam ſunt viſi; pallidus, & niger, falſus citrinus, imperfectus & rubeus, pauonis plumarum color, elegantiſſimus, iris qui etiam præteribit, Pantheræ color varius, leo viridis, Coruirostrum nigrum vt plumbum, iſ apparebunt ante perfectum album, & alij plures colores, & poſt perfectum album eſt veritius, & falſus citrinus, & poſtea apparebit ſanguis rubeus impermutabilis: Tum habes medicinam tertij ordinis in ſuo genere multiplicabilem

Sed

Sed ſecretum iſtud omnino non debes ignorare, quòd noſter mas rubeus non tingit, neque illius coniunx donec tingantur: ſi igitur velis tibi hac arte rem parare altitudinem tuorum corporum abſconde, & patefac eorum profunditatem deſtrue primam qualitatem omnium tuorum materialium, & ſecundas qualitates excellentiores quamprimùm in his repara, & in vno vitro, vno regimine: conuerte quatuor naturas in vnum. Diuidendum erit tuum Elixir rubeum in partes, antequam rubifices, quod pones in duobus vitris. Si vis habere Solis & Lunæ duplex Elixir, fac fictum cum Mercurio multiplica ſtatim in magnam quantitatem. Si in initio habes tantum, vt cochlear ſolum impleat, poteris multiplicare, ſimul in album & rubeum, vt etiam ſi viuas mille annis ſatis ſuperque habeas. Diſſolue ergo cautè tuam baſim, & conuerte illam in perfectum oleum, quod circulatione fieri debet ſecundùm noſtrum propoſitum. hæc olea figent crudum Mercurium, in perfectum Solem & Lunam. hanc oleagineam ſubſtantiam fixam & puram, Raimundus vocauit ſuum baſiliſcum, cuius nunquam tam planam fecit explicationem.

Memento hominem eſſe nobiliſſimam creaturam in compoſitione terrea, quàm vnquam Deus creauit, in quo eſt quatuor elementorum proportionatorum per naturam neutralis Mercurialitas, quæ omnino nihil conſtat, producitur arte ex ſua minera: nam noſtra metalla nihil aliud ſunt, quàm noſtræ duæ mineræ noſtri Solis & Lunæ, vt Raimundus ſapienter notat. Splendor Lunæ & Solis lucidi, in has duas mineras ſecretè deſcendit, quam-

uis ſplendor ſit abſconditus tuo viſui, arte potes efficere vt appareat manifeſtè. Hũc lapidem abſconſum, hanc vnam rem putrifica, laua in ſuo liquore donec albeſcat: tum fermenta ſapienter. Et ſic habes ſummam totius operis,

Nobiliſſimo & generoſiſſimo viro,

D. GVILELMO ANCELIO

Regis Chriſtianiſſimi Dapifero, & eiuſdem à Conſiliis, Domino perpetuùm colendo.

CVM à te, Regis apud Cæſarem negotia gerente, Pragæ primùm exciperer, Nobiliſſime Domine, nuſquam tantum linguarum peregrinarum, tantum diſciplinarũ, tantum rerum, & negotiorum ciuilium, politicorũ & bellicorum, cum tanta prudentia, lenitate, & dexteritate in exiguo corpore coniuncta & in vnum coalita, cogitaſſem: at cùm tandem poſtea (quæ tua fuit bonitas) ſæpiſſimè à te & humaniſſimè exceptus fuiſſem, cæpit ſeſe mihi aperire indies tuus ille torrens & fons fermè inexhauſtus rerum & verborum, quem Deus ſuo quaſi digito in te ſeuit, à Ceſare ipſo ſum-

mo in pretio habitus, & à Principum ad Cæſarem legatis paſſim prædicatus: qui me totus quantus eram rapuit, hinc conieci te Galliæ rebus apud Cæſarem gerendis trium Regum tempore, non abs re, præfuiſſe, teque tandem non immeritò, donec meliora, ad quem geris gradum à Rege noſtro Chriſtianiſſimo vocatum fuiſſe. vtinam multi nobis eſſent Ancelij. Sed manum de calamo, ne quis putet, quod prorſus à me alienum eſt, adulari me velle. Nunc, quòd meminerim te mecum ſeriò de Regis tutanda valetudine multoties ex animo locutum: ego verò ab eo tempore nihil aliud cogitauerim, nihil apud me antiquius fuerit vnquam quàm id ipſum, quod non ſolùm Galliis, ſed & toti Europæ ſummoperè proficuum arbitratus ſum, perennem ſcilicet tanti Regis valetudinem tuëri, varia & non temnenda meo Marte tentaui, & in memetipſo expertus ſum præſidia: quæ tamen ad hunc vſque diem tanto Rege digna, vt par eſt, mihi viſa non ſunt. Vnde,

interea

interea dum alia aggredior, (neque enim deeſt animus) quòd tuis literis intellexerim, egregium philoſophum Guilielmum Normantium, quem honoris & obſeruantiæ cauſa me nominare iuuat, Aureliæ non procul à te eſſe, ſtatui tibi, viro verè Regio, dicare tertiam QVADRIGAE AVRIFERAE *Rotam, de Mercurio & lapide philoſophorum, id eſt, de auro vero potabili agentem. Hanc rogo ſuſcipe fronte illa verè Gallica-læta, qua ſoles. Hanc fac vt videat doctiſſimus Normantius, cui ſalutem ex animo impertior plurimam, ſi quando meliore fato rem aggreſſurus ſit. Tu verò, Nobiliſſime vir, precibus tuis mecum contende, beet vt omnia Deus, ad laudem & gloriam nominis ſui, Eccleſiæ ſuæ decus & auxilium, & Regis incolumitatem perpetuam, per filium ſuum vnicum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, Amen. Bene vale, iterumque vale, Nobiliſſime Domine cum generoſa & caſtiſſima coniuge & dilectiſſimis liberis. Perpetuum.*

petuum, dico, vale, diuque viue, noſtri quandoque memor. Lugduni Batauorum die xx. Iulij 1599.

Tui deditiſſimus

NICOLAVS BARNAVDVS.

QVADRIGÆ AVRIFERÆ TERTIA ROTA,

LIBER DE MERCVRIO ET LAPIDE

Philoſophor. Georgij Riplei Canonici Angli.

CHARISSIME fili, inſtruam te in hac benedicta ſciẽtia, quæ à priſcis ſapientibus abſcondita eſt, quibus DEVS dignatus eſt tantam gratiam concedere. Intelligas igitur quòd materia noſtra eſt ſupremum omnium quæ in terra ſunt, minimæq́; æſtimationis vel pretij, vt poſtea tibi lucidiùs apparebit. Nam ſi aqua ſe incorporat cum terra, erit aqua omnium infima: eaq́; niſi cum igne figatur, altiùs aſcendet; atque hoc modo videri poteſt quomodo aqua erit ſuprema & infima: quod autem ſit minimæ æſtimationis verum eſt. Nam in terra noſtra & aqua; atque in illa terra fœda, inuenies aquam puram & claram, quæ eſt noſtrum ſperma & quinta eſſentia. Tum autem fœda illa terra nihil valet vltra, eſtq́ue nullius æſtimationis. Quòd verò dixi aquam eſſe ſupremam, id multis modis apparebit: intellige fili, quod ſine aqua, panem conficere non poſſumus, nec quicquã aliud quod Deus in rerum natura creauit. atque hîc facilè percipies, quod aqua eſt prima materia omnium rerum quæ in mundo naſcuntur, aut generantur. Certè enim manifeſtè tibi videbitur, quòd nihil creſcit, aut incremẽtum capit ſine quatuor elementis.

 tis.

ris. Ideoque quidquid elementatum eſt virtute quatuor elementorum, neceſſum eſt, vt origo omnium rerum naſcentium, aut creſcentium fiat ex aqua: Non tamen intelligas hoc de aqua ante dictũ eſſe, ſed de aqua illa quæ eſt materia omnium rerum, ex qua omnes res naturales producũtur in genere ſuo. Itaque intelliges quòd primùm ex aqua generatur aër, ex aëre ignis, ex igne terra. Iam autem vel magis familiariter, & amicè te alloquar adhuc vlteriùs tibi manifeſtabo hoc myſterium pedetentim, ne nimia feſtinatione nobis contingat iuxta prouerbium: Quod qui nimis feſtinat, ſæpè nimium ſerò venict domum. Nunc igitur vt tuo deſiderio ſatiſfaciam, dicam de prima materia, quod Philoſophi quintam eſſentiam appellant, & multis aliis nominibus vocant, quo magis abſcondam. In hac certè ſunt 4. elementa pura in exaltatione ſui. Ideoque agnoſcas quòd ſi quintam eſſentiam hominis habere volueris, opus eſt vt prius habeas hominem, atque ex illa materia nihil aliud habebis, & vide vt hoc bene animaduertas. Dico enim tibi quòd ſi lapidem philoſophorum habere deſideras, neceſſum eſt, vt prius habeas quintam eſſentiam eiuſdem lapid. ſiue mineralis, ſiue vegetabilis, ſiue animalis. Coniunge ergo ſpeciem cũ ſpecie, & genus cum genere, & ne vnum ſine altero, nec quicquam contrarium quod ſit extra ſpeciem, aut genus proprium. Caue igitur ab omnibus rebus peregrinis & extraneis. Nam ex oſſibus non fiunt lapides, neque ex gruibus naſcuntur anſeres. Quod quidem ſi bene conſideraueris, inuenies fructum, mediante gratia diuina, qua nos adiuuante procedemus adhuc vlterius

tetius dicere de hac aqua benedicta, quæ vocatur aqua Solis & Lunæ, abſcondita in concauitate terræ noſtræ. De qua etiam terra intelligas, quod omne quod generatur neceſſum eſt vt habeat maſculum & fœminam, ex quibus oriatur actio & paſſio, ſine quibus nunquam fit generatio. Sed ex rebus genere diſcrepantibus nunquam certè proficuum habebis. Veruntamen, ſi hanc aquam Solis & Lunæ habueris, attrahet ad ſuum genus alia corpora, & humores mediante virtute, & calòre Solis, & Lunæ facietque illa perfecta: quemadmodum infans in vtero matris, mediante decoctione temperati caloris conuertit menſtrua in naturam ſuam, & genus ſuum, hoc eſt, in carnem, ſanguinem, oſſa, & vitam, cum cæteris corporis viuẽtis proprietatibus, de quibus plura dicere non expedit. Atque hinc intelligere tibi dabitur, quod aqua noſtra conuertit ſe in genus perfectum, cum rebus ſui generis: nam congelabit ſe primò, in ſubſtantiam oleo ſimilem: dein oleum illud mediante calore temperato, vertet in gummam, poſtremò verò mediante perfecto Solis calore, in lapidem. Nunc itaque intellige quod ex vna re, habes tria, hoc eſt, oleum, gummam, & lapidem. Intelligas etiam quod quando aqua vertitur in oleum, tunc habes ſpiritum perfectum; cum verò oleum vertitur in gũmam duram, tum habes perfectum ſpiritum & animam; & quando perfectus ille ſpiritus & anima vertuntur in lapidem, tum habes perfectum corpus, animam & ſpiritum ſimul, quod tum vocatur lapis philoſophorum, & elixir, & perfecta medicina corporis humani; ita quod fermentetur cum genere ſuo, & quinta eſſen-

 tia

tia ſua. Intelligas fili, quòd diuerſæ ſunt quintæ eſſentiæ: quarum vna eſt ad corpora humana: altera verò ad elixir ad corpora imperfecta metallorum. Nam conſiderare debes quod generatio & incrementum metallorum non eſt ſicut incrementum corporis humani: nam genus conuenit cum ſuo genere, & ſpecies cum ſua ſpecie. Inſuper autem intellige, quod prima materia hominis, quæ generat carnem, ſanguinem, oſſa, & vitam, eſt humor ſpermaticus, qui ex incluſo vitali ſpiritu cauſat generationem. Et quando materia generatur & congelatur in corpus, extrahe inde quintam eſſentiam corporis illius, cum qua nutries corpus. Tamen fili vlterius tibi dicam, quod aqua, aut materia, ſiue ſperma de quo homo generatus eſt, non eſt augmẽtator corporis. Fili intellige quod ſi corpus bene cibatum fuerit cum ſuo naturali alimento, tum augebitur prima materia illius, atque etiam corpus: prima videlicet materia, in qualitate, & corpus in quantitate. Prima materia eſt illa quæ vocatur quinta eſſentia. Intelligas tamen, fili, quod quinta eſſentia eſt vnum; & materia augmentationis eſt aliud. Et quemadmodum ſupradixi, incrementum metallorum non eſt ſicut incrementum corporis humani. Quanquam quinta eſſentia, quæ cauſat augmentationem metallorum, poteſt fieri medicina habilis ad corpora humana, ſicut etiam quinta eſſentia, quæ cauſat augmentationem corporis humani, poteſt etiam fieri medicina habilis ad corpora metallorum. Ideoque, vt ſupra dictum eſt, quinta eſſentia eſt vnum, & augmentatio eſt aliud. Vides igitur qua ratione aqua noſtra vocatur prima materia, &

ſper-

ſperma metallorũ, videlicet quia ex ea omnia metalla generantur. Ideoque ea indiges in principio, medio & fine, quandoquidem omnis generationis eſt cauſa, eò quod per ſui congelationem, in omnes metallorum ſpecies conuertitur, nempe in primam materiam ſpecierum, vnde & ſperma metallorum, & aqua vitæ metallica vocatur, quia metallis ægris & mortuis vitam & ſanitatem præbet, coniungitque matrimonio hominem rubeum, cum muliere candida, hoc eſt, Solem & Lunam. Vocatur etiam lac virginis: nam quandiu non coniungitur cum Sole & Luna, nec cum quouis alio, exceptis ſolummodo iis quæ ſui generis ſunt, tandiu virgo vocari poteſt: ſed quando coniungitur cum maſculo, & fœmina, facitque cum eis matrimonium, tum non amplius erit virgo, quia adheret iis & fit vnum cum illis quibus coniungitur, hoc eſt, cum Sole & Luna quos coniungit, coniungiturque ad generationẽ, ſed quamdiu virgo permanſerit, vocatur lac virginis, aqua benedicta, & aqua vitæ multiſq; aliis nominibus. Et iam, fili mj, vt de Mercurio philoſophorum aliquid tibi dicam, intellige, quòd quando poſuiſti tuam aquam vitæ ad hominem rubeum, qui eſt Magneſia noſtra, & ad mulierem cãdidam, cui nomen Albifica, fuerintque omnes ſimul in vnum colligati, tum verè habes Mercuriũ philoſophorum. Nam poſteaquam in hunc modum coniungitur cũ maſculo & fœmina, tunc vocatur Mercurius philoſophorũ, aqua vitæ philoſophorũ, ſanguis hominis rubei, caro illius corpus, & oſſa illius. Intellige igitur quod multa ſunt lactis genera, videlicet lac virginis, lac mulieris, atque etiam

lac

lac hominis. Etenim cum primùm in vnum coniunguntur, factáque fuerit grauida ex conceptu; tum infans de lacte nutriri debet: tum autem intelligere poteris, quod hoc lac non eſt lac virginis, ſed potius lac hominis,& mulieris, cum quo ſemper nutriendus erit, quouſque robuſtior factus, fortiori cibo & pleniori educari poſſit. Cibus ille quem ego intelligo, eſt illius fermentatio, quæ præbet ei formam vt faciat opus virile. Nam quouſque hic infans, hoc eſt, hic lapis noſter informetur, & fermentetur cum ſuo ſimile, hoc eſt, cum albo ſanguine viridis draconis,& rubeo ſanguine rubei draconis, ſiue ſit lapis albus, ſiue rubeus, nunquam faciet opus perfectum. Intellige igitur fili, quòd aqua prima, eſt aqua illa rebat quod Deus fecit de natura, eſtque cauſa generationis vt ſupradixi. cum verò poſt coniunctionem, quæ ex matrimonio fit, generant aquam vitæ,& lac philoſophorum, cum quo, ſiue cum quibus augmentabis & cibabis lapidem tuum in perpetuum.

Multò plura fili tibi poſſem dicere de hac prima materia; ſed hæc tibi ſufficiant; vt omiſſis verborum ambagibus, iam tandem diuina fauere clementia ad ipſam practicam philoſophi lapidis procedamus. Vide igitur fili mi, vt diligenter omnes has materias,(quæ cum tria ſint, ſunt tamen vnum ſolummodo) in vitreo vaſe ponas, vbique quietè putreſcere ſinas: Tum demum pone alembicum ſuper vas tuum, & per diſtillationem extrahe omnem aquam, quæ inde diſtillari poteſt. Hoc verò primùm in balneo mariæ experieris. Dein vas in in cineribus collocabis, facieſque ignem lentum

per

per horas duodecim. Tum exime materiam ex vaſe & tere bene per ſe, ſiue aqua prædicta: tum repone in vaſe cum aqua & obtura bene vas; pone in balneo per tres dies, & tum diſtilla aquam vt ſupra in balneo, & erit materia magis nigra quàm antea, hocque reiterabis tribus vicibus, & dein non amplius teres. Sed poſtea quoties diſtillaueris aquam, toties ſuperfundes. Sed inter vnamquamque diſtillationem, dabis ei tantum ignem per ſex horas vel amplius, quouſque fiat mediocriter ſicca. Tum iterum ſuperfunde aquam, & iterum diſſolue in balneo, ſub alembico cæco. In ſingulis etiam diſtillationibus ſeparabis flegma, proiiciendo ſex aut ſeptem guttulas aquæ in principio vniuſcuiuſque diſtillationis: Atque hoc ordine obſeruato, fac vt bibat ſuam propriam aquam, quouſque hauſerit ex ea ſepties ſuum pondus quod habebat ab initio: Tum verò erit colore albo, tantoque albiore, quanto plus biberit de ſua aqua. Hic eſt elixir albus.

Præterea verò hæc aqua noſtra, vocatur homogenea, multisque aliis nominibus. Intellige inſuper, quod hæc aqua, & materia, generant tam lapidem rubeum quam album. Intellige etiamque quando hæc prima materia producitur ad completam albedinem, tum finis vnius, eſt principium alterius, hoc eſt lapidis rubei, qui eſt Magneſia noſtra rubea, & æs virginis, ſicut in principio diximus. Fili fac vt hæc verba bene intelligas. Noſtrum æs virginis eſt aurum noſtrum. Non tamen dico quod omne æs ſit aurum. Item æs noſtrum eſt ſulphur viuum noſtrum: Sed omne ſulphur viuum,

non eſt ſulphur viuum noſtrum. Item noſtrum argentum viuum, eſt Mercurius: ſed non dico, quod argentum viuum vulgare, ſit argẽtum viuum noſtrum: ſed vt ſupra dixi, illa aqua vitæ, quæ eſt ſperma noſtrum, & prima materia, eſt Mercurius noſter & noſter ſpiritus vitæ, qui extrahitur ex illa benedicta terra Æthiopiæ, quæ vocatur Magneſia multiſque aliis nominibus. Adhuc autem, fili mi, intellige, quod non eſt perfecta generatio ſine corruptione: corruptio enim cauſat munditiem, & mundities corruptionem. Conſidera igitur fili venenum noſtrum tingens, quod tingit, & tingitur in perpetuum. Atque hoc eſt corpus noſtrum, anima noſtra, & ſpiritus noſter quãdo in vnũ coniunguntur, & fit ex eis res vna, quæ cũ patribus ſuis oritur, etiam ex re vna, præter quam non eſt aliud, nec erit vnquam. Quocirca, fili mi, ille nõ ſapit omnino, qui credit aliam medicinam in argentum vel aurum conuerti poſſe. Quæ quidem medicina parum tibi profuerit ex ſemetipſa, niſi permiſceatur cum corpore; nam tum perficiet opus ſuum, iuxta formam ſuam ad quam nata eſt: nam nunquam nata eſt, vt ex ſe ſolummodo fiat corpus. Præterea autem intellige, tantum eſſe diſcriminis inter primam materiam, quæ ſperma metallorum vocatur & medicinam, quanta eſt inter medicinam & aurum. Nam ſperma nunquam erit medicina ſine corpore, neq; medicina erit metallum ſine corpore. Eſt etiam multum diſcriminis inter Elixir & medicinam, quemadmodum inter ſperma maſculinum & fœmininum, atque etiam infantem, qui ex his in matrice generatur. Ecce iam videre potes quòd ſperma

ſit vnum,& infans aliud, quãquam vnum & idem ſunt genere, res vna, operatio vna; vas denique vnum, quamuis diuerſis nominibus vocetur. Ex viro enim & muliere naſcitur infans, cùm tamen vir, ſit vnum; & mulier aliud, quanquam vnum & idem ſunt genere: quod quidem & in lapide noſtro intelligere debes. Quòd autem ſupra dixi corruptionem eſſe cauſſam generationis & munditiei, verum eſt: Nam ſcire debes, quod omnis res, in ſua prima materia eſt corrupta, & amara, quæ quidem corruptio & amaritudo, vocatur venenum tingens, quæ eſt cauſa vitæ in omnibus viuentibus, quod tibi ſatis manifeſtum erit, ſi recta ratione rerum naturas perpenderis. Conſidera bene, ô fili; quòd quando Lucifer Angelus ſuperbiæ in primis rebellauit contra Deum & præuaricatus eſt mandatum altiſſimi, ſis certus quod hoc illi corruptum, amarum, & acerbum factum eſt. Nec minus lapſus & præuaricatio primorum parentum noſtrorum videlicet Adæ & Euæ, quando mors & condemnatio ſubſecuta eſt, factus eſt illis corruptio & amaritudo; ſimiliter & nobis, in quibus eadẽ corruptio propagata eſt. Multò plura exempla his ſimilia recitare poſſem ſi opus eſſet. Sed vt his omiſſis, ad propriora accedamus, conſidera bene quod ex omnibus pretioſis fructibus ex terra naſcentibus, prima illorum materia amara eſt, & acerba, veluti adhuc corruptionis ac putrefactionis præcedẽtis aliquod veſtigium retinens, quæ tum amaritudo, mediante continua actione caloris naturalis, vertitur in dulcedinem cum virtute magna. Iam itaque fili, ſi ingenioſus fueris, hæc pauca tibi ſufficiãt, quò multà plura

plura perueſtigare poſſis, & percipere intellectum meum. Conſidera ergo bene fili, quod iuxta prouerbium antiquum, Dulcia non meruit, qui non guſtauit amara. Iam verò vt de ære noſtro aliquid dicamus vltra, intellige, quod æs ſignificat permanentiam, aut aquam permanentem. Quid verò vlterius in natura aëris nomini conſiderandum ſit, ex nomine eius Tetragrammato, hoc eſt, quadrilitero, facilè percipies ex æris vocabulo, ſeu nomine angli-coſquatuor his literis, nempe B. R. A. S. hoc eſt, *bras* quod nomen Latinè æs ſignificat. Imprimis itaque per B. ſignificatur primũ corpus operis noſtri, quod eſt dulcis & amara oliua noſtra, & æs noſtrum permanens in forma ſua. Per. R. verò ſignificatur radix operis nomini, & ſcaturigo humoris radicalis permanẽtis, qui eſt tinctura noſtra rubea & roſa rubea, quæ purificat, & purificat omnia in genere ſuo A. verò ſignificat patrẽ noſtrũ Adam, qui erat primus homo, ex quo prima mulier Eua nata eſt; vnde intelligere potes quod ibi ſit maſculus & fœmina. Cognoſce igitur quod æs noſtrũ eſt principiũ operis noſtri, aurum noſtrum, & oliua noſtra, nam eſt prima materia metallorũ, quemadmodũ, & homo, eſt primus hominis & mulieris. S. verò ſignificat animam vitæ noſtræ, & ſpiritũ vitæ quem inſpirauit DEVS in Adam & in omnibus creaturis: quiquidem ſpiritus vocatur quinta eſſentia. Porrò etiam, fili mi, per has quatuor literas, intelligimus quatuor elementa, ſine quibus nihil generatur in rerum natura. Significant etiam Solem & Lunam, quæ ſunt cauſa omnis vitæ, germinationis, & augmenti omnium rerum in mundo naſcentium. In hoc itaque

qua-

quatuor literarum nomine conſiſtit, totum opus noſtrum. Nam in ære noſtro eſt maſculus & fœmina, ex quibus oritur ille qui dicitur genitus. Animaduerte igitur bene fili, quid ſignificatur per æs noſtrum dulce, quid vocatur Sandiuer noſtrum, ſiue Sal nitri noſtri, quid etiam ſanguine draconis, quid Sol & Luna, Mercurius noſter, & aqua vitæ noſtra, & cætera multa de quibus philoſophi, obſcurè & ſub ænigmate locuti ſunt. Intellige ergo fili, quòd prima materia noſtra, eſt neque aurum neque argentum commune, neq. eſt ex corroſiuis, aut huiuſmodi rebus extraneis, quibus hodie vtuntur deuiatores in tenebris palpitantes. Caue igitur fili ne vllo modo admittas aliquid contrarium in genere, nam certus eſto, quod ſeminauerit homo, hoc & metet. Præterea autem intellige, quòd quando lapis noſter completus eſt in ſuo proprio genere, tum erit lapis durus qui non facilè diſſoluetur: veruntamen ſi vxorem ſuam ſibi addideris, ſoluetur in oleum, quod vocatur oleum philoſophorum, oleum incombuſtibile, & multis aliis nominibus. Intellige ergo fili quod diuerſæ ſunt fermentationes, tam corporales quam ſpirituales, videlicet, corporales in quãtitate, & ſpirituales in qualitate. Corporalis fermentatio, auget pondus, & quantitatem medicinæ, non eſt tamen tantæ potentiæ vt eſt ipſa medicina, vel vt eſt fermentatio ſpiritualis, solummodo enim auget medicinam in quãtitate, ſed non in virtute. Sed fermẽtatio ſpiritualis auget in vtroq. Et vbi corporalis dominatur ſuper centum, ſpiritualis ſuper mille. Inſuper autem quandiu medicina fermẽtatur ſpiritualibus qualitatibus, tãdiu vocatur medicina. Cùm vero fermentatur cũ corporali ſub-

ſtantia vocatur Elixir. Eſt itaq; diuerſus fermĕtandi modus & diſcrimen inter medicinā & Elixir; nam vnum eſt ſpirituale, aliud verò corporale. Intellige etiam quod quamdiu fuerit fermentū ſpirituale, eſt oleum liquidum, & gumma, quæ nō poteſt cōmodè circūferri de loco ad locum. Cū verò fuerit corporale, tum erit lapis, quem poſſis in crumena circumferre. Iam itaq, vides, quod ſit diſcrimen inter medicinā & Elixir. Nec minus diſcriminis eſt inter Elixir, & aurū, & argentū, nam aurum & argentum ſunt difficilis fuſionis, ſed Elixir non item, nam facilè fluit ad flammā lucernæ; vnde facilè percipies quàm ſint variæ noſtræ compoſitionis, & temperamenti differentiæ. Poſtremò verò, vt de eorū cibo, & potu aliquid dicamus, intellige quod cibus eorū eſt de lapidibus aëreis, & potus eorū extrahitur ex duobus corporibus perfectis, nēpe ex ſole & luna. Potus verò qui extrahitur ex Sole, vocatur aurū potabile, qui verò ex luna dicitur lac virginis. Iam fili ſatis aperto ſermone te allocuti ſumus, ſi gratia diuina tibi non defuerit, nam potus qui ex ſole extrahitur, rubeus eſt qui verò ex luna albus, ideoq; vnū vocatur aurum potabile: alterum verò lac virginis: vnum etiam eſt maſculinū, & aliud fœmininū: tametſi vtrunq; ex vna imagine, vnoq; genere originem ducit. Cogita fili de verbis meis: alioqui ſi in tenebris oberraueris, malum tibi eueniet ex luminis defectu. Vide ergo fili vt diligēs ſis in rotæ philoſophicæ gyratione, vt facias aquā ex terra; aërem ex aqua; ignem ex aëre, & terram ex igne: atq; hæc omnia ex vna imagine & radice, hoc eſt, ex ſuo proprio genere & pabulo naturali, quo foueatur vita illius ſine fine. Qui habet intellectum, intelligat.

Nobili viro,

IOANNI BARNAVDO,

Conſiliario Regio, Viceſeneſcallo, & iudici maiori Valentinenſis & Dienſis in ſede Criſtæ-arnaudi, I. V. D. præſtantiſſimo conſobrino omni obſeruantia colendo, Nicolaus Barnaudus

S. P. D.

QVOD *pacificæ, ſimul & bellicoſæ ſtrenuæq. nobilitatis viris non paucis verè Martis pullis; inſuper numeroſiſſimo populo intra ſepta tuæ ſedis agente per multos iam annos intripide ius dixeris, atque præfueris Magiſtratum gerens, vt de te verè conqueri nemo poſſit, laudare verò iure, & poſſint, & debeant plerique omnes, Patriæ imprimis, tibi tandem, mihique non parum gratulor, vir præſtantiſſime, conſobrine multum obſeruande: vtque pergas & verè candide præſis, votis aſſiduis D. Opt. Max. (à quo omne ius, æquitas & cle-*

mentia) vt id velit, & faciat ad ſui nominis gloriam, & Chriſti Eccleſiæ fomentum toto corde vrgeo. Cætera quod attinet, eſt quod etiam Reipublicæ, tibi, & mihi gratuler quàm plurimum, quòd à Nobili, & caſtiſſima coniuge Polyxena à Reueſt, (quam ego honoris cauſa nomino, & conſobrinam multis nominibus ingenuè obſeruo) tales ſuſtuleris, Dei beneficio, liberos maſculos, qui, ſi ab ineunte ætate (vt tui à D. Guidone Barnaudo, Iuriſconſ. doctiſs. parente tuo piæ memoriæ, & patruo meo multùm obſeruando) bonis litteris traditi & perfuſi, tandem fuerint, facilè prælucent (parce) ſuis maioribus. quos ego meos conſobrinulos, cum integerrima matre Polyxena toto animo amplector, & præſens abſens, oculis animi, cottidie intueor & exoſculor. Itaque obſecro (ſi qua fides) per omnia ſacra, (quod te facturum non dubito) in eorum liberali educatione ne ſumtibus vel tantillum parcas, idque præcipuè cures, vt iſti tui, conſobrinuli mei omni genere diſciplinarum, inque Dei & Ieſu

Chriſti

Chriſti vera notitia potiſſimùm edocti, fructus in Rempub. dant ſubinde multiplices. Habent ipſi non paucos nepotes tuos, magnæ ſpei adoleſcentes, VINCENTIOS, BRVIERIOS, FAIOLOS, *quos ſorores tuæ, piæ memoriæ, caſtiſſimæ matronæ, Patriæ, nobiſque reliquerunt. hi ſint illis duces, hos ſequantur, præcipuè verò (quem millies honoris cauſa nomino) Iohannē Vincentium Iuriſconſultum doctiſſimum, nepotē tuum conſobrinum meum plurimùm obſeruandum, qui prior inter omnes meos conſanguineos ex aula Regia, vbi delegatum à Prouincia noſtra agit, ad me litteras nuperrimè dedit: hic inquam, præ cæteris, hos ad virtutum (quas omnes verè colit) culmen, tanquam manu, te præſule ducat. Hîc ego, hoc ſi euenerit, (quod futurum & precor, & mihi polliceor) iam iam tibi dico offeroq́. rotam quartam & vltimam* QVADRIGAE AVRIFERAE, *quam euulgo in tui & tuorum gratiam, omnibus philoſophis gratiſſimam futuram. At dices quid mihi cum iſta tua philoſophia Con-*

 ſobri-

ſobrine, quam & Theologi & iuriſconſulti noſtri ex æquo aduerſantur, cōmune, qui totus iuridicendo addictus, vix mei memor factus ſum? Audio, ſed viciſſim audias velim Marſilium Ficinum, vt cæteros taceam in iſtorum vtrumque paucis. Valeat ergo, *inquit*, Ariſtarchus Theologus, qui diuitiarum ſe litterarum interpretem fateri non erubeſcit, & hanc naturæ à Deo conditæ peritiam, qua Deus magnificentius atq. ſublimius poſt ſacras litteras huic mūdo contulit nihil, ſuis impudētiſſimis conuitiis non veretur inceſſere. *& paulò poſt*: Crocitat ac blaterat itidem Iureconſultus ac forenſis ille rabula, philoſophiæ oſor maximus, qui ex miſerorum lachrymis, venales linguæ malleo numiſmata ſibi cudit: qui ſacratiſſimos legum præteriens, per ambages gloſſematum totum mundum ſuis dolis eſt perſecutus. *Audias & Gallum Iuriſconſultum Gaſtonem*

nem Claueum ſubpræſidem Niuernenſem, cuius perdoctam Apologiam pro huius ſacræ philoſophiæ initione, Bernardus Penotus, vtriuſque medicinæ doctor, in lucem emiſit, de ſe loquentem. Nec quiſquam, *ait*, niſi iniuria, poſſit inſtitutũ hoc meum damnare quaſi ab ea arte, quam profiteor alienum. Incidunt enim ſæpe in forenſibus iudiciis quæſtiones, quæ à iureconſultorum reſponſis alienæ videntur, vt de arte medica, de quamplurimis aliis artibus, quas tamen eos ignoraſſe pudeat, qui cauſas agunt, atque hac ratione peritos artis priùs conſulere, quàm clientes defendere cogantur. *Audias poſtremò, obſeruande conſobrine, quos in vnum collegit, plures vt cæteros taceam, Robertus Vallenſis de antiquitate & veritate huius artis, conteſtes, & deinceps huius philoſophiæ ſcripta, quorum ſpeculatio ſola, periucunda eſt, & grauioribus ſtudiis prægrauatos animos reficit, perluſtrare, deguſtareque cum cæteris*

ris philoſophis ſucciſiuis horis ne verearis. Quod ſi ſciuero primum hoc munuſculũ, quod tibi etiam atque etiam offero, gratum fuiſſe, ſequentur huius generis ſcripta non pauca tibi gratiora futura. Bene & fœliciter vale cum Nobili caſtiſſimaq́ue coniuge, & chariſſimis liberis, obſeruande Conſobrine, viueq́ue noſtri memor & nos perpetuò redamare perge. Lugduni Batauorum, decimo menſis Iulij 1599.

Tuus ad omnia paratiſſimus conſobrinus,

NICOLAVS BARNAVDVS.

QVA-

QVADRICÆ AVRIFERÆ QVARTA ET VLTIMA ROTA,

Scriptum probi, & non malè docti viri, cuius nomen excidit, Elixir Solis Theophraſti Paracelſi tractans.

RESOLVE aurum cum tota ſubſtantia per corroſiuum, tantiſper donec ſeſe vniat cum corroſiuo. Neque abhorreat animus ab iſta tractandi ratione: auro enim, ſi modo aurum eſt, corroſiuum præſtat, ac ſine corroſiuo aurum mortuum eſt. Iam ſequitur vt reſolutio iſta per putrefactionem iterum remoueatur, licet ſanè corroſiuum non facilè ſemoueri poterit: nam ſiquidem auro naturaliter inſitum eſt, vt corpus humanum conſeruare, ac ab omni ægritudine curare debeat, neque id corrumpi ſinat, quanto magis hoc ſibimetipſi præſtabit, idq. citra omnem infectionẽ ſui. Aurum enim corrigit atque emendat quicquid non eſt ſincerum. Corroſiuum itaque in auro, nullo pacto corroſiuum appellari debet. Eius enim arcani vis, atque virtus ſuperat omne venenum. Siquidem omne Realgar in Elixire auri mori cogitur, atque in præſtantiſſimam necnon excellentiſſimam abit medicinam, tincturamq́ue. Ad hunc modum etiam aurum potabile præparatur poſt putrefactionem. Hæc Paracelſus ad literam.

Sequitur breuis probatio ex opere meo, poſſe fieri prædictum Elixir atque tincturam.

PRIMO enim accipio debitam materiam, quam etiam auctor ipſe nominat, nimirum aurum, hanc ſoluo per corroſiuum, quod ideo hoc in loco, (quamquam aliàs infinita habeat nomina) auctori ſic nominare placuit, quòd quatenus in forma ſua ſpecifica manet, metalla penitus corrodat, atq. ſpoliet, vnde & inimicum & ſpoliatorem alibi nominat; non ſecus, vt gluten, propter æqualem coniunctionis proportionem. hanc materiam ſiue aurum non ſolùm cum tota ſua ſubſtantia ſoluo, ſed & tali ad ſolutionem hanc vtor corroſiuo, quod ſeſe, (prout auctor hîc vult) cum auro vnire atque conglutinare poteſt. Nihil autem huic vniri, & conglutinari poſſe, niſi quod eiuſdem eſt naturæ conſtat: natura enim, gaudet natura. aſt metalla de natura mineralium eſſe ſcimus. itaque & hoc corroſiuum, ſiquidem aurum cum eo vniendum eſt, de natura mineralium eſſe oportebit. Mineralia enim multo plures & meliores in ſe continent ſpiritus quàm metalla & hi ſunt qui adiuuant additiones, gradationes atque fixationem. continent enim in ſe tincturas, atque colores, vt inquiunt philoſophi. Iam ſi conſideramus in venis terræ vbi aurum naſcitur, quibus inimicis ſiue corroſiuis mineralia (quoad ſuperfluitatem ſiue inæqualem proportionem) ſint circundata, inueniemus præcipuè ſpiritus ſulphuris, ſalis, & Mercurij. De his itaque accipiendum & ſeparandum eſt ſubtilius, ſiue gluten, hoc eſt, id quod eſt naturæ auri, quodq. auro vniri

& con-

& conglutinari, atq. idipſum in pondere colore ac fuſibilitate multiplicare poſſit, ſeq. ita cum illo vniat conglutinetq. vt fiat cum ipſo vna ſubſtantia, vna forma, & per conſequens vnum indiuiduum inſeparabile. In meo autem opere medium tale habeo, quod ſe coniungit ita cum auro, ſic vt fiat cum ipſo vna ſubſtantia & forma, multiplicans illud in pondere, tum etiam augmentans idem in colore, vt apparet quando aurum ſublime in criſtallos ſummè rubicundos: quibus nec fuſibilitas deeſt, vt experientia demõſtrat, fluunt enim, etiam ad candelam. Cum itaque medium meum ita ſe cum auro vniat, aurumq. illud tam arctè & amicabiliter amplectatur, vt verè, iuxta philoſophos, natura recipiat in ſe, à natura quod ſuæ eſt naturæ: nõ dubito affirmare, me iuxta mentem Theoph. in hoc opere meo vero vti corroſiuo, præſertim cùm corroſiuum illud, ita appropriatum eſſe debeat, vt auro non ſit inutile, meum verò hoc medium illi ſit vtiliſſimum, ſiquidem illud, vt modò dictum, reddit in colore altius gradatum, quod vult Bernardus; dein etiam ponderoſius, vt Theoph. de ſpecifico corroſiuo vult, vbi inquit, quod aquæ fortes metalla hoc pacto duntaxat ſoluant, vt illis in pondere nihil decedat. at in meo opere, per meum corroſiuum, auro in pondere non ſolum nihil decedit, ſed potius accedit. Semper enim habeo meum aurum poſt ſublimationem criſtallinã in pondere duplo ponderoſius. Aſſerit etiam Theoph. ſine corroſiuo aurũ eſſe mortuũ, corroſiuo autẽ vnitum illũ viuere hoc in meo opere pariformiter fieri conſtat: Nã quis negabit illa viuere, quibus vitalis ineſt ſpiritus? At in ſæpius nominato hoc

meo

meo opere, quoniam aurum ſpiritum illum ex corroſiuo tantopere ad ſe attrahit, vt illo præ innumeris ſolo gaudere videatur, atque ideo & quaſi hoc ſolo ſolui ac copulari velit; per vitam autem omnia metalla ſolui conſtet, nec alia ſolutio corporum (teſtantibus philoſophis) fieri poteſt quàm per vitam: quis iam non videat, aurum hoc vnitum ſpiritu viuere? ſiquidem ſine corroſiuo aurum mortuum eſſe auctor expreſsè fatetur. confirmat idem auri cum ſpiritu hoc mirabilis illa quæ ſit in igne ſublimatio. Cùm itaque omnes vno ore conclamitent philoſophi: Soluite corpora, fac fixum volatile: atq. ego hucuſque in meo opere (Dei gratia) peruenerim; reſtat duntaxat, vt coagulemus iam ſpiritus, ſiue volatile faciamus fixum: illud autem hoc in loco, per putrefactionem fieri debere auctor oſtendit: nam corruptio vnius eſt generatio alterius. Videtur autem Theoph. annuere quaſi corroſiuum per putrefactionem penitus remoueri debeat. Verum ſi mens auctoris penitus introſpiciatur, planè diuerſum ſentit, quod apparet ex his verbis: Licet, vel quamuis corroſiuum non facile ſe moueri poterit, &c. vult quidem fieri ſeparationem, ſed tamen talem, vt id quod ſeparari non poteſt, nec debet, ſed cum auro vniri, illudque in pondere, atque colore augmentare debet, minimè remoueatur. Inprimis verò quod corroſiuum non penitus remoueri debeat, probatur ex prædicta vnione, quæ fruſtranea foret, ſi remotio neceſſariò requireretur, tum etiam ex allegato in textu exemplo, vbi dicit, Auro naturaliter eſt inſitum, vt innata vi humanũ corpus conſeruet, ac ab omnibus morbis curet, atque præſeruet.

net. Si hoc alteri poteſt præſtare, certè multo magis idem præſtabit ſibimetipſi, ſeque à corroſiuo illo tuebitur. Ad hæc affirmat corroſiuum hoc, nullatenus in auro nominandum eſſe corroſiuum, idque confirmat ratione, quod omne Realgar (ſic & corroſiuum) in Elixiri auri mori cogatur, quo mortuo, hoc eſt, annihilato, noua fiet generatio, præſtantiſſima videlicet, necnon excellentiſſima medicina atque tinctura. hoc conſentit etiam cum aliis philoſophis qui vno ore omnes, tum demum medicinam atque tincturam perfectam agnoſcunt, quando ad ſuam peruenit dulcedinem; prout poma non priùs eſui ſunt apta, quàm vbi ad ſuam perfectam peruenere maturitatem atque dulcedinem. Per putrefactionem autem quam auctor in hoc opere præcipuè requirit, multa amara, ſiue corroſiua dulcia, multa denique venena præſtantiſſimas fieri medicinas conſtat. Quòd autem & vnum hoc opus ad iuſtam atq. perfectam ſuam ſit peruenturum dulcedinem, conuincor ipſa experientia; quippe quod hanc iam (licet nondum perfectam) ſub manibus habui, niſi fata inimica bonis, atque Mars impius, tam nobile bonum mihi inuidiſſent. Quare vbi iam (Deo benignè gratiam ſuam largiente) iterum ſemel in opere iſto, ad prædictam hanc dulcedinem peruenero, eandemque meliore fato, ad debitam atque exquiſitam ſuam perfectionem adduxero, certo certior ſum, me verum habiturum Elixir ſolis Theoph. hoc eſt, præſtantiſſimam, necnon excellentiſſimam medicinam. Atq. hîc, vt paulò priùs memoratum teſtes adduco omnes veros philoſophos. Nec hic ſcrupulum mihi facit quorumdam

pertinax

pertinax opinio, qui non concedere volunt, vllam medicinam intra corpus humanum aſſumendam, per corroſiuum præparari debere. Rectè quidem opinantur, ignorant enim ſeparationem, illudq́ue quod ſeparari minimè poteſt, nec debet: ſed cum auro vniri: idemq́ue in pondere atque colore augmentare debet, in ſuam latentem atque innatam neſciunt adducere dulcedinem. Si hoc ſcirent, non vſque adeò reformidarent corroſiuum, neque ipſorum animus tantopere ab iſta tractandi ratione abhorreret. Siquidem auro, quatenus aurum eſt, corroſiuum præſtat: ac ſine corroſiuo aurum mortuum eſt. quin imò potius faterentur cum Theoph. aurum potabile, atque Elixir ſolis, ſi cum ſuo debito corroſiuo, debito ſuo modo præparentur, vtiles & ſalutares humano corpori eſſe medicinas. Ambo enim iuxta mentem Theoph. vno eodemq́ue modo fiunt poſt putrefactionem. Itaque & verum aurum potabile, niſi exquiſitæ dulcedinis fuerit, potius pro auro mortali haberi debet. Habita prædicta hac & ad perfectionem ſuam adducta dulcedine (qua Deo volente nihil certius, cùm eandem non ſolùm in auro, ſed & argento, corallis atque perlis deguſtarim, quæ ſingula ſuas latentes dulcedines mihi, mediante meo corroſiuo manifeſtarunt) profecto & ſua qualiſcunq. ſanè etiam tinctura, quam auctor hîc optimo iure pollicetur, multò minus deeſſe poterit. Quippe concordant cum Theoph. & hoc in loco omnes veri philoſophi, qui alterum ſine altero perfectum non agnoſcunt. atque vt breuitatis cauſſa alios præteream, vnica, vnius comitis Treuiſani ſufficiat hîc auctoritas, qui affirmat aurum

pro

pro ſe ſufficientes duntaxat poſſidere diuitias. verùm ſi ad pluſquam perfectionem ſuam adducatur, tum demum ad reliquorum corporum tincturam aptum eſſe.

His itaque atque aliis rationibus adductus, tum quod & in ipſomet opere ſingulæ tam apprimè cum ipſa auctoris deſcriptione concordare, tum quod nec ſigna alia, imprimis vero nigredinem atque rubedinem tanquam colores principales, quos communiter etiam requirunt philoſophi, in operatione mihi deeſſe videam, nullatenus dubito, in ſpe, atque ſilentio, D. Opt. Max. fælicem laboris huius exitum commendando, me breui, volente Deo, prædictum Elixir, atque tincturam ſolis, ad ſuam perfectionem, finemque debitum deducturum eſſe. Quod ad nominis ſui diuini gloriam, & proximi noſtri commodum, fæliciſſimè contingere dignetur is, à quo ſolo dependet omnis perfecta ſcientia. Cui laus & honor in ſecula ſeculorum. Amen.

FINIS.

COELVM PHILOSOPHORVM.

Tranſierunt in ſiccum flumina.

ARIES LEO SAGITTARIVS.

Ignea cholerica Meridionalis.

Attractiua æſtas.

MERIDIES.

In Sole poſuit tabernaculum. Sit nomen eius benedictum.

Luna in ſanguinem. Sol verſus in tenebras.

TAVRVS VIRGO CAPRICORNVS.

Terra Melancholica Occidentalis.

Retentiua Autumnus.

OCCIDENS.

Sphæra 8.

Altitudo lapidis in qualitate ignea ſplendens pluſquam perfectum ex quinta eſſentia & finis practicæ ac ſpeculatiuæ. Sol tenet ignem. *Quemadmodum Chriſtus vt teſtatur ſcriptura in ſanctam ventrem deſcendit Mariæ de ſuo alto throno pro noſtra redemptione: ſic hic noſter lapis deſcendit de ſuo ſtatu in ventrem virginis Mercurialis, vt fratres ſuos liberet à ſpurcitie originali.*

Principium aut occidens latitudo noſtri lapidis & introitus in practicam pallidus & terreus eſt in qualitate. Saturnus tenet terram. *Quemadmodum Chriſtus ſuam Deitatem abſcondit à noſtro viſu quando noſtram naturam in ſe recepit: ſic etiam Sol noſter ſuos radios luminis pro tempore hic reliquit, ſub alis ſuæ coniugis Lunæ ſuam gloriam abſcondit, & corporaliter moritur, vt poſsit ſuam ſpeciem multiplicare.*

Tenebroſa profunditas lapidis in Septentrione purgatorium. Imperfectus aqueus in qualitate, variabilis in colore, Eclipſis Solis. Mercurius tenet aquam. *Quemadmodum Chriſtus Saluator noſter erat ſepultus poſt ſuam paſſionem & mortem in arbore, & poſtea corpus fuit glorificatum ſurrexit indutus immortalitate: ſic noſter lapis hic ſepultus, poſt pœnas mortis ſurrexit à tenebris & coloribus variis apparens in Oriente claritati incomparabili.*

Latitudo Orientalis lapidis & introitus in ſpeculatiuam aërius. Luna plena. Iupiter tenet Aërem. *Quemadmodum Chriſtus à terra in Cælos aſcendit in nubibus ſurſum in thronum ſuæ gloriæ, & regnat ibi lucens ſine fine: ſic etiam Sol noſter iam factus noſter lapis, rurſus abiit in ſuam gloriam, poſſidens hic ſuum ignem in meridie, qui poteſt ſanare leproſos & iuuentutem renouare.*

Sphæra 7. *Hic mas rubeus cum ſua alba coniuge eſt deſponſatus ſpiritu vitæ. In purgatorium hic gradiuntur vt purgentur pœnis & doloribus. Hic omnibus pœnis abſoluuntur ſuis lucentes clarius Chryſtallo. A paradiſo abeunt habitatum lucentes clarius quam ipſe Sol.*

Sphæra Solis. *Melior lapis omni lapide qui magis eſt decoctus à Sole & igni, dicitur proximus qui plus cæteris ſuſtinet ignem, & tardius frangitur ab eo, & qui maioris fuerit ponderis, vnde inter metalla magis pro lapide Aurum.*

Sphæra Lunæ. *Quæ eſt tinctura Albedinis fulgidi ſplendoris, mater lapidis portans ipſum in ventre ſuo. Adiuua ſolutionem cum ea, & congelationem cum Sole, qui continent in ſe virtutes ductibilium omnium, & omne metallum tingunt.*

Sphæra Veneris. *Dea amoris, quæ eſt medium coniungendi tincturam inter Solem, & Lunam, & corpus facilis conuerſionis vtriuſque, & ideo pone in opere pro imperfectis corporibus, & dicitur Leo viridis.*

Sphæra 3 *Qui eſt ſpiritus ſummè aureus, non differens ab auro, niſi in hoc quod aurum ſit fixum, ipſe vero infixus cuius manifeſtum dicitur frigidum & humidum, occultum vero igneum.*

Sphæra 2

Sphæra 1 *Aër* *Ignis* *Aqua* *Terra.*

CENTRVM.

Cœlum hæc figura vocatur.

Index eſt noſtræ infimæ aſtronomiæ, qua intellecta non potes errare quin facias noſtram medicinam perfectè. Hinc igitur diligenter incumbas, ac noctu & interdiu ora pro te, & pro tuo auctore.

GEMINI AQVARIVS LIBRA.

Sanguinaria & maſculina & Orientalia.

Digeſtiuum Ver.

ORIENS.

Produxit aquam ex terra, & oleum ex duriſsima rupe.

CANCER SCORPIO PISCIS.

Aquea flegmatica Auſtralia aut Septentrionalia.

Expulſiua virtus.

SEPTENTRIO.

Sol patitur Eclipſim. Luna non lucebit noctu.